

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos petty sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 15 fillér.

Nyilttér sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1903.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Szombat, augusztus 1.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezérelők: **A legújabb fordulat.**
- A Ház elnapolása.**
- Szapáry gróf vesztegetései.**
- Arad nem kap katonaságot?**
- Kármán Mátyás kivégzése.**
- Szapáry László vallomása.**
- A szakáll a politikában.**
- Tárca: A milliomos harmadik leánya.**
- Regény-Csarnok: A teltekek kineve. Irta: Ritt Gyula.**

A legújabb fordulat.

Arad, július 31.

A magyar államélet a mohácsi veszedelem óta letelt négy évszázad alatt alaposan megfeneklett; az özönnel folyt vér, a bölcsesség és honfírények nemes törekvései egyaránt nem tudták új erőre kelteni. A 67-es alkotások és a rákövetkezett 35 éves béke korszak sem az állami önállóságnak, sem a közgazdasági fejlődés garanciáinak, sem a nemzeti konszolidációnak ügyét lényegesen nem vitte előbbre. A Deák Ferenc által teremtett alap fejlesztésébe vetett hit az epigonok törpesége folytán semmisnek bizonyult elannyira, hogy most, negyedfél évtized múlva a közügyek a legteljesebb alkotmányválság örvényébe kerültek, a melyből a kialakulásnak útja még beláthatatlan. Vissza jutottunk abba a helyzetbe, melyet Deák a rosszul gombolt mellényvel hasonlított össze: föl kell oldani, hogy újra lehessen gombolni.

Egy bizonyos, az t. i. hogy a régi intézmények felmondták a szolgálatot, és az

államfentartó pártok konzervativizmusa kudarcot vall az azok föntartására irányuló törekvéseivel. Tisza István, az utolsó mohikán, az ugrai választóihoz intézett legújabb levelével, a melyben a hadsereg németisége mellett tör lándzsát, kiáltó anakronizmus. Dicséretes igyekeve a *fiúnak*, hogy azon intézmények fentartásának érdekében veti latba államférfiúi reputációját és jövőjét, melyek jelében apja egy emberöltőn át csinálta a históriát, a mit azonban az utódnak visszacsinálnia már csak *Don Quixot*-ra emlékeztető vállalkozás.

A villamos feszültség, mely a nemzet közérzetében felgyülemlett, a napról napra erősülő parlamenti zivatarokban tör ki és az új időszak előjáró vihara ellenállhatatlan erővel nyomja a jövődő kapuját, mely beroszdásodott sarkain, a guvernementális párt konzervativizmusán, bármily nehezen és csikorogva, de mégis csak — *fordul*.

A ma lezajlott vihar nagyot lökött és nagyot fordított rajta; mondhatni, hogy a legutóbbi események fogják sajátképen az új irány kezdetét jelölni.

A kabinet-politika erkölcsstelensége hosszabb és eklatánsabb módon lett nyilvánvalóvá, semmint azt a legvérmesebb reménykedők is várhatták. A kaszinópárt, mely e politikának szolgálatába szegődött, erkölcsi csődöt mondott az által, hogy az ő oszlopos tagja a széles alapra fektetett, nagy mérvű vesztegetést bevallootta. A miniszterelnök — akár beigazoldódik rá formailag is a bűnrészesség, akár

nen. — nem bujhat ki a gyanu alól, midőn a fukarságáról ismert főúr, ki a miniszterelnök kormányra lépte óta annak jobbkezeül szegődött, százezrekre rugó összegeket az ellenzék megvásárlására fordít. A kormányelnökre nehezede ezen gyanu, az erkölcsstelenségnek az a légköre, mely őt körülveszi és kíséri, távozni kényszeríti őt terveit és céljaival együtt. Az erkölcsstelen eszközök végképen kompromittálták a politikát is, melynek folytatója s megszilárdítója vállalkozott, de a melynek támogatói immár nem csak a hazafiatlanság, hanem az immoralitás gyanujába is keverik magukat.

Örömmel üdvözljük az új fordulatot és pedig nem azért, hogy az obstrukció egyes matadorjainak bizonyos tekintetben elégtételül szolgál, hanem különösen azért, mert azt várjuk attól, hogy a kormánypárti többség hazafiasabb és önállóbb tagjait végre akcióba szólítja és az obstrukció nemleges, destruktív munkáját a pozitív alkotások szolgálatába tereli. Azt reméljük, hogy most már — a válságos helyzettel szemben — a rideg pártkeretek széttöredeznek és a törvényhozás jobbjai rátalálnak egymásra azon törekvésükben, hogy a hazát megmentésük. Azt hisszük és reméljük, hogy a kabinetpolitika, mely a parlamentárizmust nálunk is meghamisította, providenciális embereivel ésutolsó végrehajtó közegével, a horvát bánnal együtt végkép megbukott, hogy megszűnik a szabadelvű párt *vezéri állásának* kinevezés útján való betöltése, és megszűnik az a

A milliomos harmadik leánya.

— Franciából. —

Egy csillagfényes, szép estén, amikor éppen valami soiréeről hazatértünk s a kandalló mellé telepedtünk még egy kis fecsegésre, így szólt hozzám a feleségem:

— Szeretném tudni, miért nem írsz te regényeket?

Ijedten és meglepetve meredtem kedves hitestársamra. No, erre csakugyan még sohasem gondoltam. Soha eszembe sem jutott regényt írni, mint ahogyan nem gondoltam arra, hogy kötéláncos legyek, aki valahol a Niagara fölött süt gesztenyét egy kifeszített kötél hátán.

— Mért bámulsz úgy? — kezdte ismét a feleségem. — Nem látom be, mért tudnál te kevesebbet, mint az íróbarátid, a kik megisszák a jó boraidat, elszívják a finom szivarjaidat és jóllaknak az asztalodnál. Mért tiszteled és irigyled te őket, holott megfordítva is lehetne? Mért nem akarsz te is jó író lenni? — Mert nincs ahhoz tehetségem, gyermekem — feleltem.

— Hát ezt ki meri mondani? Hogy egy írónak nincs tehetsége, azt csak akkor látni, ha már megírta a regényt. Senki sem mondhat ítéletet önmagáról, amíg meg nem kísérelte

tehetségének bizonyosságát adni. Hanem én meg vagyok győződve arról, hogy te, ha komolyan hozzáálatsz, épen olyan jó regényeket tudnál írni, mint a barátid s épen olyan híressé lehetnél mint ők. Hanem tudom, látom, te iusta vagy s ez a legnagyobb akadály.

A mély csöndben, amely ezeket a szemrehányásokat követte, gondolkozni kezdtem a dolog fölött s minél mélyebben gondolkoztam, annál inkább igazat adtam a feleségemnek. Honnan is tudnám, hogy nincsen tehetségem az íráshoz? Csak akarni kell, úgy van; csak akarni kell! És az a gondolat, hogy én is büszkesége lehetek még hazám irodalmának, végtelenül tetszett nekem.

— Nos jól van; irok én is regényt, — jelentettem ki hirtelen határozott hangomra a feleségem örömkönyekkel borult a vállaimra.

Másnap reggel, mielőtt a nap még egészen kibujt volna a láthatáron, az összes családtagok már neki láttak, hogy a dolgozó szobámat kitakarítsák. A feleségem már első kasszóra fölkelte és bevásárlásokat tett: 300 iv írópapírt, két doboz tollat, három tucait tollszárat, egy tömb itatópapírt, öt üveg tintát — szóval mindent beszerzett, ami egy könyvtárra való könyv megírásához elegendő. A családtagok szigorú parancsot kaptak, hogy lábujjhegyen járjanak a házban, mert „az ur regényt ír.”

A ház gondnoka, egy öreg ember, akit még az apósom családjától örökölttem, kiadta a rendeletet az egész házban, hogy tilos minden láрма, porolás, stb., mert „az ur regényt ír.” Legrosszabbul jártak a gyerekek, akikre, ha valahogyan zajongni merészelték, rögtön rájuk riadt az édes anyjuk, hogy „a papa nagyszerű regényt ír.”

Reggeli után a feleségem eljött a dolgozó szobámba, hogy megkérdezze, milyen címet adok a regényemnek? Természetesen sejtelmem sem volt erről, mert hiszen azt sem tudtam még, hogy mi lesz a regényem tárgya. Erre a feleségem, aki az éjszakáját valami szép cím kigondolásával töltötte, egész sornyi ajánlott. Kiválasztottam az ajánlott címek közül azt, amelyik legtöbbet mondónak tetszett: „A milliomos harmadik leánya”. Síheder koromban tudniillik ismertem egy milliomost, a kinek egy szép, élénk szemű leánya volt s abba én szerelmes voltam.

Most legalább tisztában voltam azzal, hogy a regényemben egy milliomos fog szerepelni, akinek okvetlenül három leányának kell lennie. A feleségem, aki nem tágitott mellőlem, azt tanácsolta, hogy a milliomos egyik leányát tegyem meg apacának, a második operaénekesnőnek, a harmadik pedig legyen a felesége egy szegény, sokat szenvedett pótának, ebből a házasságból pedig négy gyermek szülessék, hogy így a regénynek folytatásáról gondoskod-

szégyenletes szegődvényes, szolgasági viszony. melynél fogva a szabadelvű párt lassankint a bécsi kabinetpolitika rendelkezése alá került. Azt hisszük és reméljük, hogy közéletünkben ismét visszaáll a valódi alkotmányosság, és azzal együtt a béke és közrend, melyben államiságunk posztulátumai végleg megvalósulnak és intézményeink valóban szabadelvű és nemzeti irányban fejlődnek.

A Ház elnapolása.

(A képviselőház ülése.)

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítás —

Budapest, július 31.

A képviselőház már korán reggel méhkas-hoz hasonlított, a melyben ki és berajzottak az emberek. A közönség jegyekért ostromolta a háznagyit bivatalt és a képviselőket, de annyi hely, mint a mennyt ma kértek, nincs az egész parlamenti épületben, nem hogy a karzatokon lett volna. Így tehát busan távozott el a közönség nagy része, az ifjuság azonban ott maradt a Ház előtt és tüntetett, de csak halkán, mert a rendőrség szigorúan ügyelt a rendre.

A folyosók ellenben tömve voltak. Képviselők és újságírók gomolygó csoportokban vitatták meg a szenzációs eseményeket. Az ülés lefolyásáról előzetesen száz féle verzió keringett. Jegyzőkönyvi vita lesz. Napirend előtti vita lesz. Semmiféle vita nem lesz, hanem felüggesztjük az ülést a parlamenti bizottság vizsgálatának befejezéseig.

Tény az, hogy a jegyzőkönyv olvasásánál Polónyi, Lengyel és Nessi az előadói emelvényre mentek és ott hallgatták Eszterházy gróf jegyző olvasását. És a jegyzőkönyvi vitát megkezdte Barabás Béla. Az ellenzék hangulata határozottan harcias volt. Megérkezett a békepárt is és a midőn Kossuth Ferenc belépett, a szélsőbal egy része megőljenezte.

Tömve voltak a jobboldali padok is, a karzatokon pedig talpalatnyi hely nem volt. Általános és folytonos feszült érdeklődés mellett folyt az egész ülés. A jegyzőkönyvhöz pedig egymásután beszéltek Polónyi, Holló, Eötvös és úgy látszott, mintha a jegyzőkönyvi vita véget érni nem akart volna. Az obstrukciósok el is vannak határozva arra, hogy minden komoly tárgyalást megakadályoznak.

Apponyi Albert gróf jelen volt a Házban, de Talliánt kérte fel az elnökségre, azért, hogy ő is felszólalhasson az esetlegesen reá vonatkozó megjegyzésekre.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: Tallián Béla alelnök.

A kormány részéről jelen vannak: Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök, Tomassics Miklós, Láng Lajos, Wlassics Gyula, Plósz Sándor miniszterek.

Féltizenegykor bevonultak a képviselők a terembe. Tallián Béla felszáll az elnöki emelvényre, körötte a jegyzők kara: az öreg Eszterházy Kálmán, Sebő Pál, Rátkay László és Endrey Gyula.

Tallián Béla megnyitja az ülést és elrendeli a jegyzőkönyv felolvasását.

(A jegyzőkönyv.)

Barabás Béla: Nem akarja a multkori ülés hangját folytatni. Egyszerűen a jegyzőkönyvhöz akar szólni. Némely tények elferdítve vannak a jegyzőkönyvben, vannak benne meg nem történt dolgok és vannak benne olyan dolgok, melyek 1903. július 29-én egyáltalán meg nem történtek s végül oly dolgok, amik megtörténtek, nincsenek benne. Ez a jegyzőkönyv a kormány erőszakosságának bélyegét hordja magán.

Horváth Gyula: Okirathamítás.

Barabás Béla: Az van a jegyzőkönyvben: „a miniszterelnök indítványt tesz.” — Ez nem áll. A miniszterelnök indítványt szóval nem tett. Ennek a passzusnak tehát nincs helye a jegyzőkönyvben. Nem is küldetett az elnökhöz egy másik indítvány, amikor az első szétlépett, hanem odacsempesztetett. (Zajos helyeslés és láрма a baloldalon. Kiáltások: Horvát rendszer.) Itt a Házban semmiféle indítvány nem történt, az erről szóló jegyzőkönyvi passzus törrendő. Indítványát nincs ideje írásba foglalni, kéri ennek így is a tudomásul vételét.

Második kifogása, hogy a jegyzőkönyv 1903. július 29-ikéről szól, említés sincs benne, hogy az ülés július 30-ára áttétetett s nincs is megmondva, hogy az ülés mikor ért véget, nyilvánvalóan azért, hogy úgy lássék, mintha az egész ülés július 29-én folyt volna le. A hivatalos Budapesti Közlöny referátuma is július 29-iki üléstről szól, arról, hogy július 30-án is történt valami, innen sem tűnik ki.

Nem felel meg a tényeknek a mentelmi bizottság egybehívására vonatkozó passzus sem. Itt különben az elnök is helytelenül járt el. A legfontosabb dolgok július 30-án történtek s erről a jegyzőkönyv említést sem tesz.

Indítványa: tessék a 30-án történteket törölni s az ott hozott határozatokat törvényteleneknek mondani, vagy tessék kitenni, hogy a miniszterelnöki indítvány július 30-án tetetett.

Vitatja ezután, hogy egy ülést két napon nem lehet tartani. (Ellenmondás jobbról.)

Kubik Béla: Letagadják a csillagokat az égről.

Lengyel Zoltán: Jó lesz hallgatni.

Kubik: Korrupt párt! Minden rosszra kapható

— Vesztegetők! — kiáltja most az egész baloldal.

Feilitzsch Artur: Ki az? (Nagy zaj.)

Barabás Béla: Hát nem lehetett volna napirend megállapítása nélkül szétosztani az ülést.

Kiáltások jobbról: Nem.

Barabás Béla: Pedig ma is meg fog történni. (Nagy mozgás jobbról.) A július 29-iki ülés csak 29-ére volt összehívva, annak fizikai határa van. Ha napirend nem állapított meg, másnapra összehívandó az ülés napirend megállapítása végett.

(Valami, ami nincs.)

Barabás Béla: Olyan dolog tüzetett különben is napirendre, ami nincs. Indemnitást itt Széll Kálmán kért ugyan, de Khuen Héderváry nem.

Polónyi Géza: „Indemnitás” — ilyen című törvényjavaslat egyáltalán nincs is.

Mezőssy Béla: Azt persze a miniszterelnök nem tudja.

Barabás Béla: A miniszterelnök nemcsak, hogy itt indemnitási javaslatot be nem adott, hanem még azt sem jelentette ki, hogy Széll Kálmán indemnitási javaslatát a magáévá teszi. (Ugy van! balról.) Hát erre tessék mondani kádenciát, tisztelt jogászok a jobboldalon. (Nagy zaj és mozgás). Széll Kálmán ugyan nem vonta vissza az indemnitási javaslatát, de az más által itt a Házban nem tetetett s azt senki itt magáévá nem tette. Hogy most mégis napirendre tűzték, az is bizonyossága a miniszterelnök erőszakosságának. (Taps balról.)

Kijelenti továbbá, hogy a július 29-iki ülésen kijelentés tetetett, hogy az ülésnek 30-ára való átvitele törvénytelen. Ennek a tiltakozásnak pedig a jegyzőkönyvben nyoma sincs, holott Polónyi, ki ezt a tiltakozást tette, követezte ennek a jegyzőkönyvbe felvételét.

Kéri a jegyzőkönyv ily értelemben való kijavítását, hogy az utókor tisztán lásson. (Zajos taps és tetszés balról.)

(Tiltakozások az erőszak ellen.)

Polónyi Géza helyesli Barabás nyilatkozatait. A napirendet a házszabályok megsértésével megállapítani nem lehet és nem szabad. A mai napirend törvénytelen, azt tenát tárgyalni nem is engedik. Az ülést éjfélig meghosszabbítani nem is szabad, sőt legfeljebb 3 óráig maradhat együtt a Ház, tovább nem. Tiltakozik minden erőszak ellen. (Tetszés balról.)

Holló Lajos: A miniszterelnök szerdai indítványt hamisítványnak tartja. A parlamenti gyakorlatba ilyet bevenni nem szabad és azt megengedni nem fogják. A mentelmi bizottság kiküldetését is kifogásolja. Az ellen a hit ellen kel ki, mintha az obstrukciót erőszakos eszköz-

va legyen. Mert az kétségtelen, hogy a regényem hőseinek még az utódai is érdekelni fogják a közönséget.

Hozzá fogtam tehát a regényhez. Hanem hiába vájkáltam az agyamban a gondolatok után, három órai munkámnak ez a pár sor volt minden eredménye:

Egy esős őszi napon, amikor mindenki nyitva hordja esernyőjét és a hölgyek magasra emelik szoknyáikat, így szólt a milliomos harmadik leánya...

Már hogy mit mondott, azt nem tudtam kiokoskodni, így tehát a regényírással mára föl kellett hagynom. Elzártam gondosan a „kéziratot” s tudára adtam a kíváncsi feleségemnek, hogy mindaddig színét sem látja a regényének, amíg az el nem készült.

Kinjaim megnövekedtek másnap reggel s ettől fogva egyre gyötrőbbekké váltak napról napra, mignem végre átkozódni kezdtem az egész irodalmat, íróbarátaimat általában s a könyveket különösen. Mialatt a feleségem s az egész házam népe lábujjhegyen járt, én a szobámban a szófán hevertem s álmodoztam: milyen széő volna most künn sétálni a Bois fásorában, vagy billiárdozni a kaszinóban.

Egy heti kínlódás után kijelentettem a feleségemnek, hogy képtelen vagyok dolgozni a szobámban, mert Páris valameányi teherkocsisa épen az én ablakom előtt halad el. E pillanatban látogatott el hozzánk egy híres íróbarátom s így ő előtte is kifejtettem az írói mun-

kásság bajait, mire ő kijelentette, hogy ő szintén képtelen zajban dolgozni, azért tehát mindig csak éjszaka ír.

Másnapra már külön, ujonnan berendezett dolgozó szobám volt a ház udvari részében; ezentul tehát itt kellett dolgoznom, még pedig — természetesen — az éjszaka csöndjében. Így hát itt ültem íróasztalom mellett, szüntelenül a milliomos harmadik leányára gondolva, aki dacosan elnémult s a világ minden kincséért sem akart megszólalni azon az esős őszi napon, amikor az emberek nyitva hordják az esernyőjüket... A tollamat minden percben bemártom a tintába és törtem a fejemet, míg aztán lebillent a fejem és álmodni kezdtem a regény elkészültéről. Amikor éjfélkor felriadtam s a hálószobánkba mentem, a feleségem olyan csodálattal teljes tekintettel fogadott, mintha veszélyes csatából tértem volna vissza dicsőségtől övezve.

A hetedik éjszakán kitűnő ötletem támadt. Fölfedeztem, hogy az éjjeli dolgozószobám éppen a hátsó lépcsőre nyílik, azon át pedig kényelmesen ki lehet jutni a házból. Miután a gondnokot halálos fenyegetéssel némává tettem, elkezdtem kilopódzni a házból és belemerültem abba a kellemes éjszakai életbe, amelyért annyira rajongtam legénykoromban s amelyet annyira nélkülöztem férj koromban. Már az bizonyos, hogy így kellemesebb volt a regényírás s mikor reggel fáradtan, fejfájással a feleségemhez mentem, a drága asszony hűsé-

gesen, lelkesedéssel rakta a borogatásokat, a homlokomra: „lehűsíteni a nagy gondolatokat.”

Hanem amikor egészséges arcszínemet kezdtem veszteni és szemem alatt vastag kék karikák jelentek meg, a feleségem megijedt s kért, hogy hagyjam abba a regényírást. Ez ellen azonban erőlesen tiltakoztam. Mért ébresztette fel az asszony bennem szunyadó orosz-lánt, most már nem hagyom abba a regényírást.

Az állapotom mind komolyabb lett, erre a feleségem elhívatta a háziorvost. A derék tudós mikor megtudta, miről van szó, legerélyesebben tiltakozott az ellen, hogy én tuieröltessem a szellememet.

— Az ön állapota máris veszélyes. Intem, sőt parancsolom önnek, hagyja abba az írást azonnal.

Jó fiu vagyok, ennyi kéréssel szemben — különösen, mikor a feleségem még sirva is kért — nem akartam tovább küzdeni a bérért. S nehogy valaha ismét kedvet kapjak az írásra, azt mondta a feleségem, vessen tüzre az egész kéziratot...

Igy ért véget az én irodalmi működésem, de ha olykor valamelyik íróbarátom sikerét ünnepejjük, sohasem mulasztom el szemrehányólag a feleségemre tekinteni s így sóhajtott fel:

— Hol lennék én ma, ha te balga ésszel arra nem kényszerítesz, hogy lemondjak a babérokról!

zökkel leküzdeni lehetne. Csodálatos, hogy akadt a miniszterelnöknek barátja egy zászlós ur, aki vállalkozott korrupción is a nemzeti harc leverésére. Most csatlakozik Barabás és Polónyi tiltakozásához és a jegyzőkönyv kijavítását kéri. (Tetszés.)

Lengyel Zoltán szintén a jegyzőkönyv egyes passzusai miatt panaszkodik és a kijavítást kéri.

Kecskeméthy: Hamisítások vannak benne.
Kubik: Mindenre képesek.

(Van-e indítvány?)

Lengyel arra kéri a Házat, hogy a jegyzőkönyv ama része, amely Tomasics miniszter mentelmi jogáról szól, szintén kijavíttassék. Ezután a miniszterelnök indítványáról szól, amely felett a szavazást törvénytelennek tartja. (Nagy zaj az ellenzéken.)

Kubik Béla: Van-e most is az elnök zsebében indítvány? (Derűtség). Most is akar indítványozni?

Lengyel Zoltán: Az indítvány az elnök zsebében volt, de azt sem tudta, hogy az miről szól.

Kubik Béla harsányan nevet. (Nagy derűtség.)

Novák: Komikus is ez nagyon!

Barabás Béla: Ti győztetek! Hiszen ti vagytok a győzők!

Ballagi: Csak ne lármázzatok!

Barabás: Hiszen azt sem tudtátok, hogy mi van az indítványban!

Kubik Béla hangosan kacag. (Általános derűtség.)

Lengyel Feilitzsch bárót a parlament élőlkiismeretének tartja, mert szerdán csak ő kívánta az indítvány felolvasását. Apponyi őfélí beszédét is kifogásolja.

(A zajongó jobboldal.)

Tallian Béla elnök: Semmi sincs olyan a napirendben, a mi a valóságnak meg nem felelne. (Nagy zaj a szélbalon.)

Kubik: Ne erőszakoskodjék!

Elnök: Pontonként fogja felolvasni a Barabás által kifogásolt részeket. Kérde, hogy a kik a miniszterelnök indítványára vonatkozó jegyzőkönyvi részt elfogadják álljanak fel.

A többség ezt a részt hitelesíteni kívánja.

Lengyel ismét szólani akar.

Felkiáltások jobbról: Nem lehet! Üljön le!

Elnök a jegyzőkönyv másik kifogásolt részét olvassa fel a szavazásra.

Lengyel ismét szólani akar.

Zajos kiáltások jobbról: Ki vele! Ki vele! Üljön le! Nem beszélhet.

Barabás ssólni akar.

Jobbról kiáltják: Nem lehet! Halljuk az elnököt!

Elnök: Most nem lehet beszélni! Szavazás közben nem beszélhet.

Lengyel: A kérdéshez akar szólani!

Gajary: Nem lehet!

Zajos kiáltások jobbról: Ki vele! Hátszabály sértés. Engedetlenség! Ki vele! Ki vele!

Elnök: A hátszabályokat mindenki vel szemben egyaránt fenntartja. Lengyel most nem szólhat.

Lengyel: Minden ponthoz szólhat.

Zajos kiáltások jobbról: Ki vele! Ki vele! Ki vele! (A jobboldaliak dobognak, lármáznak és a padokat csapkodják.)

Barabás: Vissza fogjuk adni!

Lengyel az előadói emelvényre megy és ott azt kéri az elnöknek, hogy a kérdés feltevéséhez akar szólani. (Oriási zaj jobbról. Ki vele! Kiáltások.)

Elnök: Csekélységről van szó.

Lengyel: Ne fuják hát fel.

Polónyi kapacitálja Lengyelt. (Folytonos tomboló zaj jobbról.)

Elnök az ülést felfüggeszti.

A szünet alatt folytonos lármában a jobboldal fenyegető mozdulatokkal kiáltotta Lengyelnek:

— Ki vele! Ki vele!

Nagy kavarodás támadt. A képviselők jobbról is, balról is a terem közepére tódultak, a hol Lengyelt körülvették, de Lengyel folyton kiabál, végre saját párttagjai kivezették a tereméből. Majd ismét bejött Lengyel és a csoport közepén vitatkozó Apponyihoz megy és vele szemben is vitatja, hogy joga van beszélni.

— Ha az elnök ezt kijelenti, elállok a szótól! — kiáltotta Lengyel a csoportnak.

Elnök az ülést újból megnyitja.

Eötvös Károly a hátszabályokhoz szól.

— Most nem lehet! — jobbról.

(Aki szóhoz tud jutni.)

Eötvös: Mindjárt megértjük egymást. A hátszabályok szerint a kérdés feltevésénél lehet szólani. (Helyeslés.)

Lengyel: Én is ezt akartam mondani. (Derűtség.)

Elnök ezután a Barabás által kifogásolt jegyzőkönyvi részeket pontonként teszi fel kérdésre.

A Ház többsége az összes kifogásolt pontokat tudomásul veszi, illetve hitelesíti.

Az utolsó pontnál:

Barabás a kérdés feltevéséhez szólott.

Elnök végül a jegyzőkönyvet hitelesítettnek jelenti ki.

Az elnöki széket Apponyi Albert gróf foglalja el.

Elnök bemutatja Burián Istvánnak közös pénzügyminiszterré történt kinevezését. Ezután kijelenti, hogy az elnökség elleni észrevételekre csak azért nem reflektál, mert nem akarja meggátolni a rendkívül sürgős parlamenti bizottság kiküldését. Megjegyzi, hogy ő mindig betartja a hátszabályokat és erőszakosságot követni nem fog. Jelenti, hogy a napirend előtt Gajary, Kossuth, Eötvös, Komjáthy és Vészi szólnak fel.

Gajari kijelenti, Polónyit a minap személyében megsérteni nem akarta.

(A vesztegetés.)

Kossuth Ferenc: Felteszi, hogy az ő hazafiságában senki sem kételkedik. Akik a közéletben szerepelnek, teljesen tisztán kell állaniok. *Alljon elő mindenki nyíltan és ha gyanuja is van, adja elő.*

A parlamenti bizottság előtt Szápáry László gróf már levonta a konzekvenciákat, kérdés, hogy a miniszterelnöknek is nem kell-e lemondania? (Zajos taps az ellenzéken.) A magyar miniszterelnök méltósága érdekében tenne Héderváry, ha állásáról lemondana. (Zajos taps)

Elnök: Eppen a vizsgálat komolysága kívánja, hogy statáriális eljárást ne indítsunk.

Kossuth: *Ha a miniszterelnök le nem mond, akkor ő is az obstrukcióhoz csatlakozik.*

Elnök: Kéri, hogy a parlamenti bizottságot azonnal válaszzák meg.

Erre mindenki elállott a szótól.

Elnök az ülést felfüggeszti.

(Javaslat az ülések felfüggesztésére.)

Apponyi Albert gróf helyteleníti, hogy némelyek statáriális módon mondanak ítéletet. Indítványozza, hogy a parlamenti bizottság tagjainak megválasztása után *függeszék fel az üléseket a vizsgálat befejezéséig.*

Barta Odön: Szerinte a bizottság jogát és hatáskörét előre meg kell állapítani. Javasolja, hogy az ülések tíz napig napolltassanak el.

Rakovszky István: Csak három napot tűzne ki a bizottság számára.

Polónyi Géza: Tíz napot.

Pichler Győző: Szükségesnek tartja, hogy a bizottság tárgyalásain minden képviselő kérdést intézhessen a tanukhoz.

Beöthy Akos: Határidőt nem lehet a bizottság elé szabni. Előre nem látható, meddig fog tartani a vizsgálat.

Lovász Márton: A bizottság minden megvesztegetés-ügyet vizsgáljon meg, olyanokat is, melyeket a Háznak nem jelentettek be.

Vészi József: A bizottság ülésein teljes nyilvánosságot, gyorsírók és a sajtó tudósítójának jelenlétét kívánja.

Krasznay Ferenc: A parlamenti bizottság hatáskörének szabályozását óhajtja.

(A Ház elnapolása.)

A Ház ezután elhatározza, hogy az ülések augusztus 10-ig, de legkésőbb 15-ig napolltassanak el, azonban úgy, hogy hamarabb összehívhatók legyenek, ha a bizottság előbb készen lesz munkájával. A sajtó képviselői nem vehetnek részt, gyorsírók azonban lesznek jelen, kik hiteles tudósításokat adnak naponként a lapoknak. Minden ezután bejelentendő megvesztegetési ügyet is meg fognak vizsgálni.

Khuen-Héderváry miniszterelnök: Természetes, hogy a bizottsági tárgyalásokon ő is ott lesz. Ebben a helyzetben a miniszterelnöki széket nem hagyhatja el, mert ezzel nem csak önmagának, hanem az országnak is vétene.

(A bizottság megválasztása.)

Szünet következett, mely után megválasztották a parlamenti bizottságot.

A bizottság tagjai lettek: Andrassy Gyula gróf, Beöthy Akos, Heintz Hugó, Ivánka Oszkár, Josipovics Géza, Kubinyi György, Mandel Pál, Miklós Odön, Nagy Ferenc, Polónyi Géza, Rátkay László, Rohonyi Gyula, Szivák Imre, Tóth János, Zichy Géza gróf.

Ezzel az ülés véget ért.

Arad nem kap katonaságot?

(Egy törzstiszt nyilatkozata.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 31.

Rendkívül érdekes beszélgetést folytatott ma a „Magyarország“ egyik belmunkatársa egy magasrangú törzstiszttel, ki őszinte szóval tárta fel az osztrák katonai szellem fattyuhajtásait.

A cikkben érintve van Arad városa is, melytől mint magyarosító várostól állítólag borsózik a katonai vezetőség háta. A rendkívül érdekes nyilatkozatot alábbiakban közöljük:

— Meg kell csak figyelni a Magyarországon állomásozó ezredek eloszlásának térképét. A hadsereg vezetőségének gondja volt arra, hogy a nagy magyar Alföldön se hadtestparancsnokság, se semmiféle hadvezetőség ne legyen. Hódmező-Vásárhely, Makó, Félegyháza, Orosháza, a hajduvárosok semmi katonaságot nem kaptak. Ehelyett Temesvár, a nádszállként a germán érzelmek felé hajló város, egymás után kapott meg minden katonai vezetőséget. Persze: a terepre hivatkoznak. Nos hát, eldőlt ez a terepkérdés a tűzérkaszárnya kérdésénél.

Szabadka és Pancsova kapták meg az ezredek, mert a bunyevác és szerb köznép között nem magyarosodik el annyira a legénység, mint ahogy Szegeden az utászok megmagyarosodtak. El kell hinni, hogy tudja ezt a vezetőség, félti a hadsereget a magyar városoktól. Nemzetiségi vidékekről való magyarországi ezredeket meghagy a maga vidékén, avagy Ausztriába viszi, nehogy az alföldi néppel érintkezve, fölébredjen bennük a nemzeti érzet.

Már az elmagyarosodott Arad és Nagyvárad sem kap több katonaságot. Szeged pedig, amiként egy altábornagy kifejezte, több semmiféle katonaságot nem kaphat. Amit lehet, azt is elvinnék, mint ahogy a hadsereg új elhelyezésénél a megmagyarosodni látszó ezredek mind idegea ajku vidékre helyezik.

Ezeket mondotta a magasrangú törzstiszt. Ha igaz, amit mondott, úgy az világlik ki belőle, hogy a hadsereg vezetésében csak az iránt van érzés és buzgóság, hogy a magyarságot elnyomja és annak faji erejét csökkentse. Nagy kérdés azonban, hogy tényleg így áll-e a dolog.

TÁVIRATOK.

A bolgár fejedelem utja.

Bécs, július 31. Ferdinánd bolgár fejedelem anyjával, Klementina szász-köburg hercegnővel tegnap este ideérkezett és röviddel azután Murágyba utazott tovább.

Kína és Japán.

London, július 31. A Standardnak egy titencsini távirata azt jelenti, hogy a dsilli-i alkirály több katonai tanácskozást tartott, melyeken hír szerint afeől döntenek, hogy milyen politikát folytassanak az esetben, ha Oroszország, amitől tartanak, Kína szolgálatait követelné az esetben, ha Japánnal nehézségei volnának.

Szápáry gróf vesztegetései.

Dienes Mártont elfogták.

(Ötvenezer korona a sajtónak.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 31.

Az egész ország lázas izgatottságban él a parlamenti botrányok hatása alatt. Nem volt még soha esemény a magyar politikai életben, amely akkora és olyan kínos feltűnést keltett volna, mint egy magyar zászlósrnak: Szápáry László gróf fiumei kormányzónak megvesztegetési manővere. Budapesten olyan lázas és izgatott élet uralkodik, amilyenre példa még alig volt. A kombinációknak, a kétségeskedéseknek, a sejtéseknek és a találgatásoknak sem volt még olyan dus talaja, mint ez a piszkos ügy, amely két nap óta felszínen tartja magát.

Rendkívül súlyosan befolyásolja az egész dolgot éppen Szápáry László grófnak személye. Bárkire inkább gondoltak volna az aljas pénz forrását kutatóan, mint erre a főúr. Hogy mi vezette Szápáry László gróftot erre a tetterre, az még mindig rejtély. Két napos immár a dolog, (lapunk pénteki száma már részleteket közölt Szápáry gróf jelentkezéséről, lemondásáról s ennek a miniszterelnök által történt elfogadásáról), de az okot azóta sem találták meg. Tény, hogy Szápáry László gróf intimus barátja volt a miniszterelnöknek s azt is tudják, hogy aspirált egy betöltetlen miniszteri tárcára, a király személye körülire. Allítólag ehhez akart érdemeket szerezni. Igaz-e — nem tudni.

Amivel maga a gróf védekezik, az el nem hihető dolog. Bármennyire is fáj neki a magyar parlament zavaros állapota, általánosan tudva van, hogy Szápáry grófnak nincsenek rakáson ezrei. Erre a célra pedig éppen nem voltak, hogy egyes képviselőknek tizezreket szánjon, hogy a sajtó megvesztegetésére ötvenezerreket

adakozzék és még mindig maradjon százezer, amelylyel Dienes Márton megszökjék.

Dienes Mártont egyébként, mint egy magántávirat jelenti, Berlinben ma délután letartóztatták.

A legújabb eseményekről távirataink alapján az alábbi tudósítást közöljük:

Ötvenezer korona a sajtónak.

Budapest, jui. 31. A budapesti takarékpénztár és zálogkölcsonzó részvénytársaság pénztáránál szombaton nyolcezer koronát helyeztek el Singer Artur nevére. Ebből a pénzből hétfőn délután négy órakor Dienes Mártonnak négyezer koronát kiutalványozták.

A képviselőház folyosóján elhangzott beszédekből jutott nyilvánosságra a korrupció ügyének ez a nem kevésbé érdekes része.

Mikor Pap Zoltán képviselő a Ház ülésén leleplezte a megvesztegetési panamát, a felbérelt emberek azonnal Szápáry, László grófhhoz futottak s jelentették neki, hogy baj van. A vesztegetők társasága, élén Szápáry gróffal, tanácstalanul állott a váratlan meglepetés folytán. Kutattak módozatok között, melyekkel a botrányt el lehetne simítani, de hogy ilyet nem találtak, Dienes Mártonnak az a végszükségszerű gondolata támadt, hogy legalább a sajtót kellene elhallgattatni.

Ezt is pénzzel akarták keresztülvinni s Szápáry gróf erre a célra 50.000 koronát adott át Dienesnek. Evvel a pénzzel utazott el csütörtökön éjszaka Dienes és a társasága.

A lefoglalt tizezer korona.

A képviselőház háznagyi hivatalában ma bírósági személyek jártak amiatt a 10.000 korona miatt, amelyet Pap Zoltán képviselő a képviselőház szerdai ülésén a Ház asztalára tett. Farkasházy budapesti ügyvéd és Pap Árpád bírósági végrehajtó lefoglalták bírói végrehajtás útján a megvesztegetés corpus delictijét azon az alapon, hogy Dienes Márton, akitől a pénz származik, 950 koronával tartozik a „Sternberg Armin és fia” zenemű-kereskedő cégnek.

A végrehajtás aligha fog eredményt jelteni. Ahhoz a pénzhez tulajdonilag Dienesnek van most már legkevesebb köze.

Dienes Mártont elfogták.

A mai nap szenzációja kétségtelenül az, hogy Dienes Mártont, a megszökött vesztegetőt (szökésének részleteiről alább lesz szó) sikerült Berlinben letartóztatni.

Polónyi Géza ma délelőtt a Házban felkereste Plósz Sándor igazságügyminisztert, akinek tudtára adta, hogy Dienes Márton ellen többek között váltóhamisítás miatt is folyik az eljárás. Ezért fenforog a törvényes ok arra, hogy Dienes Mártont letartóztassák. Kérte tehát a minisztert, hogy adjon ki Dienes ellen elfogatói parancsot.

A miniszter kijelentette, hogy e kérés indokolt s azonnal elfogja rendelni, hogy Dienes Mártont, ahol érik, letartóztassák.

Evvel az eseménnyel összefüggésben

van az, amit az alábbi berlini távirat hoz hirül a következőkben:

Dienes Márton ma Berlinbe érkezett. Az Unter den Linden-en levő Viktória-kávéházban látta meg Polónyi Gyula, Polónyi Géza orsz. képviselőnek Berlinben időző fia. A fiatal Polónyi felismerte Dienes, oda ment asztalához és megszólította, Dienes azonban letagadta magát, tiltakozott az ellen, hogy ő Dienes Márton.

Kevés időre e jelenet után a kávéházban kifüggesztették a Magyar Távirati Iroda egy telegrammját, mely azt jelentette, hogy Dienes Mártont több rendbeli okirat-hamisítás miatt körözik.

Dienes ekkor még nem olvasta a telegrammot, nyugodtan beszélgetve ült asztalánál egy idegen ur társaságában, aki egy fiumei lap szerkesztője. (Ez Hegyi Jenő, a Fiumében megjelenő „Magyar Tengerpart” szerkesztője, akit Szápáry László gróf bizalmasaként ismernek.)

Az esti órákban Tóth János országgyűlési képviselő, a függetlenségi párt alelnöke magántáviratot kapott Berlinből, amelyben közlik vele, hogy Dienes Mártont a kávéházban letartóztatták.

Az ügynökök.

Azzal ma sincsenek még tisztában, hogy mekkora összegeket fordított a parlament megvásárlására Szápáry gróf, a manipuláns örmester. Azt már kikutatták, hogy Dienes Mártonnak 200.000 korona állt rendelkezésére, ha 20 képviselőt meg tud vásárolni.

Dienes megmondotta, hogy már többen megvásárolták a függetlenségi párt képviselői közül s hogy Pap Zoltánnak minden megvásárolt képviselő után 2000 korona provízió járt volna.

Gróf Szápáry László a társadalom salakjából toborozta össze azokat, akikkel a képviselőket megkörnyékeztette. Ezen ügynökök java része már megszökött a fővárosból.

Pap Zoltán leleplezése után a társaság éjjel találkozott, mielőtt a fővárost elhagyták. A találkozás és szökés a következőképpen történt.

Szerdán este néhány perccel tizenkét óra után 230-as számú bérkocsi hajtott a Ferenc József rakparti ház elé. Egy angolosan nyírt bajuszu, nagyon elegánsan öltözött, előkelőnek látszó ur szállt ki belőle. Becsöngetett a házmesterhez és fölment Dienes Mártonhoz. Hogy ki volt, a házmester nem tudja. Nem látta azelőtt soha.

Félegy órakor ismét fölverik a vén, törődött házmestert. Dienes Márton nyolcadmagával lép az utcára. A társaság tagjai: Az angolosan nyírt bajuszu, nagyon elegánsan öltözött előkelő ur, Dienes Márton, Singer Artur, Deák Jenő, Geiger Gizella, két hölgy és Reichalen Adolf, Dienes Márton szolgálja.

Reichalen Adolf egy összekötött nagy kendőt s két kemény papírosból készült dobozt hoz magával. Geiger Pál a kapu alatt elbucszott a társaságtól, s visszament a harmadik emeleti lakására. Singer Artur az utcán maradt. A többiek hatan, a két kocsiba ülnek, Reichalen Adolf a kocsi mellé a bakra kapaszkodik.

A nagyon elegáns angolos bajuszu ur, idegesen, kissé hebegve mondja az első kocsisnak:

— A nyu . . . nyugoti pályaudvarra.

A két kocsi a lovak közé csap s a gum-

miabroncsu kereknek nesztelenül gördülnek végig az utcákon. A Ferenc József-rakpartról befordulnak az Irányi-utcába s a Ferenciek terein, Koronaherceg-utcán, Deák Ferenc utcán és Váci-köruton keresztül a nyugoti pályaudvarra vágatnak.

A pályaudvaron mind a két kocsi utasai kiszálltak, a kocsikat elküldték. Ejjeli egy óra-
kor készült utra a keleti express vonat. Dienes Márton és Geiger Gizella és az angolosan nyitott bajszu uriember beszálltak.

A társaság többi tagja megvárta a vonat elindulását, aztán kijöttek a Podmaniczky-utcába és elszéledtek.

Fütyülők rátok.

A tegnapi nap folyamán kiderült, hogy Singer Arturnak gróf Szápáry Lászlón kívül még egy grófi barátja volt, akivel gyakran érintkezett. Ez a gróf Bánffy Miklós országgyűlési képviselő.

Singer tegnap többször kereste a gróft Reviczky-u. 5. szám alatti lakásán. Tegnap már korán reggel ott járt, de a kapus a Múzeum-utcába küldötte. Innen Singer a Nemzeti Kaszinóba hajtatott, a hol kérdésére, hogy ott van-e gróf Bánffy tagadó választ kapott.

Délután Singer ismét Bánffy Miklóst kereste lakásán, de innen a kaszinóba utasították őt. A kaszinóban a huszárokkal megüzente előbb gróf Bánffy Miklós-nak, majd gróf Szápáry Lászlónak, hogy sürgősen beszélni óhajt velük.

Singer Arturt ekkor már nem fogadták.

Singer bosszusan a kocsijába vágta magát, a födelet fölhajtatta s akik a kocsija közelében álltak, tisztán hallották, amint németül mondotta:

— No most már mindannyitokra fütyülök.

A fátyolos férfi.

A közönség és a sajtó most ama nevezetes fátyolos férfi után kutatnak, aki a „borderót” Szápáry László gróf fiumei kormányzó zsebébe csuszította. Mert azt, hogy a gróft a nagylelkűsége politikai perverz-szeret-tem buzdította volna, hiszik is, meg nem is. Erre vonatkozólag egy fővárosi estilap a következő két adatot közli:

Szápáry László és a szociálisták. Ugy értesülünk, hogy a Népszava ma délutáni száma oly leleplezéseket közöl Szápáry László grófról, amelyek arra alkalmasak, hogy megmutassák a nexust, melyben Szápáry László gróf a mai politikai világ egyik legkiválóbb egyéniségéhez állott. Szápáry László gróf ugyanis összehitteltet kerestett a szociáldemokrata párttal. A párt megbízottal tárgyaltak is Szápáry gróffal. Egy ilyen tárgyalással foglalkozik a „Népszava” s a tárgyalás elmondása közben olyan pénzbeli kijelentéseket tesz, amelyekből könnyen kihámozható, hogy kinek az érdekében ügynökösködött a fiumei kormányzó s hogy tudott-e arról a magas állású politikai egyéniség, hogy Szápáry az ő érdekében tárgyal.

Szápáry László gróf házi zsidaja. Három hét előtt történt. Szápáry László gróf kedélyeskedett az ő házi zsidajával:

— No, öreg, mit gondolsz, ki segíthetne a politikai helyzeten?

— Nem lesz addig rend itt, kegyelmes uram, amíg Wekerle nem jön.

— Wekerle? gondolkodott a volt kormányzó. Az nem jöhet, mert ha jönne, a főrendiház kezdene obstrukciót. Tudja öreg, most a bán ideje jött el. Annak maradnia kell. Engem is azért hívtak el, hogy segítsek a rendesinálásban. A bán tudja, hogy nekem sok személyes jó barátom van az ellenzéken.

Szápáry László keze.

Az alábbi értesülések megvilágítják gróf Szápáry Lászlónak a vesztegetési ügyben való szerepét.

Gróf Szápáry László több, mint két héttel ezelőtt családjával és csaknem egész szolgáloményzetével együtt feljött Fiuméből Budapestre. A nyarat sohasem szokta itt tölteni és ezáltal is megtettek minden intézkedést, hogy a gróf Karlsbadba utazzék, ahova az orvosok küldötték kurára. E hónap 15-én azonban egyszerre megváltoztatta az eredeti tervet. Az említett időben két óráig tartó látogatást tett nála gróf Khuen-Héderváry Károly, miután a gróf már többször járt a kormányelnöknél. Másnap délelőtt gróf Szápáry kiadta a rendeletet a szolgáloményzetnek, hogy hagyják abba csomagolást, az utazásból nem lesz semmi. Tény, hogy azóta a gróf csaknem naponként tett látogatást a miniszterelnöknél, ez is gróf Szápárynál s azonkívül a Park klubban is sűrűn együtt voltak.

Gróf Szápáry László idejének nagyon jelentékeny részét egy belvárosi bérházban töltötte, amely a Szerb-utca 6. számú grófi palota közelében: a Kaplony-utca 7. száma alatt van. E házban, a földszinti 1. számú lakásban feltűnő szép fiatal nő lakik. A neve Hajdu Etelka, 1881-ben született a beregmegyei Mezőkaszonyban s az Ullői-ut 89. számú ház II. emeletéről költözött 1902. május 14-kén a Kaplony-utcai, gyönyörűen berendezett lakásba.

A múlt hónapban Hajdu Etelka elküldte a szakácsnőjét, a ruháit, butorait benaftalinoztatta, a lakást gondosan bezáratta, s elutazott üdülni — Szliácsra. Egyszerre csak visszaérkezett Szliácsról.

Gróf Szápáry már akkor megkezdte a tárgyalásokat a Dienes-konzorciummal és szükség volt egy helyre, ahol nyugodtan találkozhatna és tárgyalhatna a vesztegetés munkáját végrehajtó emberekkel. Erre pedig nem talált alkalmasabb helyet, mint a Kaplony-utcai lakást.

Miután Hajdu Etelka és társalkodónője Budapestre érkeztek, lázas munkával igyekeztek megnél gyorsabban a lakást berendezni a gróf urnak és vendégeinek számára. Attól fogva egész sereg levél és távirat érkezett a lakásba. Gróf Szápáry László automobillja és magánfogata napjában többször is megállt a néptelen utcában.

Az élesebb szemű házbelleknek feltűnt, hogy a legutóbbi hét-nyolc nap alatt több idegen, addig ott nem látott férfi is jár a földszinti 1-es szám alá.

Az első idegen, aki beállított, Hegyi Jenő volt, a Fiumében megjelenő „Magyar Tengerpart” szerkesztője, a gróf régi bizalmas hive. A második Ritter Imre, a gróf jószágigazgatója volt. Azonkívül gyakran — egy napon belül három alkalommal is — megjelent ott Dienes Márton és Singer Artur. Járt oda még két ügynök, akinek nevét még nem tudják s egy ügyvéd. A Kaplony-utcai lakásban főzték ki az egész vesztegető-tervet s onnan indult ki a rosszul sikerült panama-hadjárat.

Még bizonyára szenzációt fog kelteni a részletesebb firtatása annak, hogy a Kaplony-utcai lakás elől két állandóan foglalkoztatott gummitalpu kocsi a most emlegetett képviselőkön kívül más függetlenségi képviselőkhez is elvitte Singer Arturt, illetve Dienes Mártont. Kétségtelen az is, hogy többször — e hónap 27-dikén délután kétszer — röpitette a kocsit a lakás látogatóit fel a budai várba.

A megvásárolható ellenzék.

Oriási izgalom volt tegnap este a szabad-
elvű pártkörben. Amíg a miniszterelnök nem

volt a klubban, roppant tartózkodók voltak azok is, akik tudták, hogy gróf Szápáry László irányította a vesztegetést. Fél kilenc tájban érkezett Khuen-Héderváry a körbe. Mindjárt megmondták neki, hogy az estilapok gróf Szápáry László kezét sejtik a vesztegetésben. A miniszterelnök erre így szólt:

— Sajnálom szegényt!

Erre aztán megnyiták a szívek s óriási izgatottság közepette most már nyíltan tárgyalták a dolgot. Egész csoportok fogták körül a miniszterelnököt, aki ezekben foglalta össze a maga véleményét:

— Politikailag nagyon súlyos a dolog, de azt hiszem, a magánbecsületét nem érinti...

A gyors rehabilitálásnak azonban nem volt hatása. A képviselők kisebb-nagyobb csoportokban kiméletlenül elítélték Szápáryt. Arról is beszéltek, hogy a gróf Szápáry László lemondása a közvéleményben azt a hitet fogja kelteni, hogy ő feláldozza magát s nem árulja el barátját, akinek tudtával és beleegyezésével intézkedett.

A debacle esti szenzációjának a szabad-
elvű pártban való hatását *Politikai Értesítő* így írja le:

A szabadelvű pártkörben ma este nagy konsternációt idézett elő az a hír, hogy gróf Szápáry László fiumei kormányzó volt az, aki a Pap Zoltán-féle esetben az illetőt pénzzel akarta leszereltetni.

Gróf Szápáry László holnap a parlamenti bizottság előtt meg fog jelenni és ki fogja jelenteni, hogy ő teljesen a maga szakállára követte el a dolgot, így akarván az országot megmenteni. Őt — szerinte — gonosz kalandorok félrevezették, azt mondván, hogy az az egyedüli mód az ellenzék egy részének leszerelésére, ha pénzt áldoznak, mert az ellenzék pénzért megvásárolható. Szápáry így félrevezetve, azt hitte, az országnak szolgálatot tesz, ha a kibontakozást ily módon is elősegíti.

Gróf Szápáry László tegnap délután hosszabb ideig tanácskozott Rudnay Béla főkapitánnyal, akinek elmondta a dolog részleteit Szép-utcai palotájában.

A bukott kormányzó.

Gróf Szápáry László, a szomorú botrány hőse még ugyiszólván fiatal ember, 38 éves, de máris hosszú politikai pálya van mögötte. A jogi tanulmányok befejezése után mint követtségi attasé működött, de 1892-ben megvált a diplomáciai szolgálattól és a lovrini kerület képviselőjének választották. Az egyházpolitikai viták idején a 29 éves ifjú a klerikálisok első soraiban küzdött a reformok ellen és ugyiszólván lelke volt annak a sajtó-akciónak, amely a bécsi ultramontán lapokat informálta. 1896-ban a rimaszombati kerület választotta képviselőjévé, de már 1897-ben Bánffy kinevezte a fiumei kormányzói állásra, bár e kinevezést a szabadelvűpárton akkor nem helyeselték, mert a fiatal klerikális érzésű politikus kinevezése sok érdemes szabadelvű politikus mellőzésével történt.

Szápáry eleinte sok barátot szerzett magának Fiumében, ahol atyja hasonló állásban kedves emléket hagyott hátra, de utóbb az általa dédelgetett olaszok is cserbenhagyták, úgy hogy Fiume város képvisőtestülete hónapokon keresztül ellenszegült a magyar törvényeknek, amiért a reprezentazzát felolvasták. Csak legutóbb sikerült végre rendet teremteni Fiumében és Szápáry azóta háborítlanul, pusztán reprezentatív hivatásának élt és ezt kétségtelenül nagyuri bőkezűséggel teljesítette.

Az ezidőszerinti miniszterelnökhöz benső, bizalmas barátság fűzte és amióta Khuen a

miniszterelnök, Szápáry László sűrűn, napokon keresztül fordult meg Budapesten és ilyenkor rendszeren a miniszterelnök társaságában látták.

A vesztegetés és az udvar.

Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök még a szerdai nap folyamán, a mikor a többféle vesztegetési kísérletek kipattantak, hosszabb terjedelmes táviratban tett jelentést a királynak a történetekről.

A miniszterelnök jelentésére tegnap kapott választ Ischlből. A siffrizott távirat egyik lényeges pontja az volt, hogy gróf Szápáry László fiúmei kormányzó azonnal felmentendő állása alól.

Csütörtök éjjeli tizenkét órakor a Nemzeti Kaszinó földszinti társalgójába négy ur vonult be.

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök, gróf Andrássy Gyula, gróf Bánffy Miklós országgyűlési képviselők és gróf Szápáry László, a bukott fiúmei kormányzó.

Közel egy óráig tartó tanácskozásuk végeztével mind a négyen elhagyták a Kaszinót.

Dienes, Singer és Ritter.

Dienes Mártont és Singer Arturt már vagy tizennyolc éves barátság köti össze, még abból az időből, mikor az egyik a „N. P. J.”, a másik a „Hircsarnok” című könyvatos tudósítója volt. A régi barátságos viszonyt mind a legutóbbi időkig fentartották s Dienes még szerdán reggel is együtt reggelizett a Pannónia-kávéházban Singer Arturral, ezt megelőzőleg pedig napokon át együtt kocsiáltak és tárgyaltak.

Dienes Márton derék, magas termetű ember s mikor pár év előtt az „Egyetértés”-hez került, Edtvös Károly — aki akkor tulajdonosa volt a lapnak — sorba állította munkatársait s azután rámutatott Dienesre:

— Ez a legmagasabb közületek. Ennek lehet legtöbb esze is, hát ez lesz a szerkesztő.

Igy lett Dienes Márton felelős szerkesztő, később a „Független Magyarország” főszerkesztője, időközben pedig néhány hónapig a függetlenségi párt vezérfőnökének támogatásával a csongrádi kerület képviselője. Az 1901-iki választások alkalmával már biába küzdött a mandátumért, a kunszentmártoni kerületben megbukott. Mintegy másfél esztendőig volt még az új függetlenségi organum vezetője. Ebben a minőségében nemrégiben egy újságközlemény folytán afférje támadt egy ezredessel. Az ügy lovagias ténre terelődött s Dienes két ellenzéki képviselőt nevezett meg segédjéül. Az ezredes megbízottai ekkor a „Pester Lloyd”-ban nyilatkozatot tettek közzé, amelyben kijelentették, hogy az affér lovagias formák szerint nem intézhetik el, mert Dienes Márton ellen a bugapesti kir. büntetőtörvényszéknél több büntető eljárás van folyamatban. Néhány hét múlva Dienes Márton megvált a szerkesztése alatt állott újságtól s azóta könyvekkel ügynökösködött egy bécsi cég szolgálatában. Néhány éve Dienes „En garde” címmel párbajkodezet írt s párbajjegyekben nagy tekintélynek is tartották, mert egy köztisztelőtől férfit kereszttől lett.

Singer Artur a „Neues Budapest”-ben „Abendblatt” című krajcáros újságszerkesztő. A neve, a működése kevésbé ismeretes.

Ritter Imrénének a neve váratlanul került bele a politikába. Ki az a Ritter Imre? Némelyek Dienes Márton rokonságában keresték származását. Most már tudjuk, hogy Ritter Imre, akinek a nevére ki volt állítva az a két takarékpénztári könyv, amelylyel Pap Zoltánt meg akarták vesztegetni, Szápáry László gróf jószágigazgatója és Rottenbiller utca 46. szám alatt lakott. Dienesel a Makkhetes című korcsmában szokott összejönni, az utóbbi napokban pedig a Rémi-szállodában látták őket együtt.

Hol van Dienes?

Dienes Márton — mint már megírtuk — szerdán éjjeli egy órakor a keleti express vonattal hagyta el a fővárost. Egyelőre Bécsbe utazott, a hova csütörtök hajnalban megérkezett.

Dienes Márton a pályaudvarról egyenesen Hotel zum goldenen Lamm című fogadóban szállt meg. Hir szerint néhány napig Bécsben akar maradni, de azután messzebb vidékre költözik. Bécsi tudósítók értesülése szerint Dienes Márton tegnap, csütörtökön este, közvetlenül elutazása előtt ígéretet is tett valakinek arra, hogy Magyarországot elhagyja s ide visszatérni egyáltalán nem fog.

Bécsben ma délelőtt Dienes kocsin több előkelő helyen járt, de azt, hogy miképp fogadták, nem lehetett megtudni. Dienes ma délelőtt a szállodában állítólag hosszabb levelet írt s azt egy budapesti barátjának címezve express küldeményként adta postára.

Egy szenzációs bécsi hiradás szerint — melynek hitelességét e percben még nem lehet ellenőrizni — Dienes Márton szerdán éjjel a keleti express-vonaton egy augolra nyírt bajszu, előkelő uriember társaságában utazott el. Ez az ur állítólag a magyar országgyűlésnek egy igen neves tagja.

Az illető kétszáz ezer koronát visz magával, de ezt az összeget csak Newyorkban szabad Dienes Mártonnak átadni.

Dienes a pénzből egyelőre semmit sem kapott, de a tengeren túl az egész összeg az övé lesz.

Khuen minisztertársai.

Fap Zoltán leleplezése — írja az E — fölötté kinosan hatott a Khuen-Héderváry-kabinet tagjaira.

A miniszterek konsternálva nézték, a mint a Ház asztalára letették a tizezer korona judáspénzt s az alatt a szünet alatt, amelyet az elnök az óriási felindulás következtében kénytelen volt elrendelni, a miniszterelnököt feleletre vonták.

Több minisztertársa — hir szerint — félszólitotta Khuen-Héderváryt, mondja meg igazán, tudott-e a szégyenletes vesztegetésről, vagy se. — Együttal azt is közölték vele, hogy abban az esetben, ha kiderülne, hogy neki része van a vesztegetésben, mindannyian lemondanak.

Khuen-Héderváryt minisztertársainak ez a határozott és erélyes föllépése meglepte. De beszélnek, hogy becsületszavára kijelentette, hogy a vesztegetéstől teljesen távol áll.

SPORT.

+ Az aradi atletikai klub legutóbb tartott választmányi ülésén Kiszely Gyula, az egyesület buzgó pénztárnoka nagy elfoglaltságára való tekintettel lemondott, mit is a választmány sajnálkozásának s elismerésének kifejezése mellett tudomásul véve, Székely Károly választmányi tagot bízta meg ideiglenesen a pénztári teendők ellátásával. Meleg szavakkal emlékezett meg Szathmáry János elnök a távozó Kiszely Gyula érdemeiről. Az augusztus hó 30-iki uszóverseny rendezését vette ezután tárgyalás alá a választmány. A klub tagjai sorába felvették: Bisztriczky József nagybirtokos, Fülel Pál segédjegyző, Heppes Aladár megyei aljegyző, Hidvégi István orvostani hallgató, Kádas Lajos joghallgató, Lengyel János joghallgató, Maresch Gyula takarékpénztári hivatalnok, Nagy Mihály kincstári ügyész, Neidenbach Emil bölcsészettan hallgató, Probst Lajos, Sarlot János műegyetemi hallgató, Schütz Béla joghallgató, Szalay Károly dr. ügyvéd, Wild Gyula joghallgató.

Kármán Mátyás kivégzése.

(A nagykatál rablógyilkos bűnhődése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 31.

Az igazságszolgáltatás szabad lefolyása bekövetkezett s Kármán Mátyás, a nagykatál rablógyilkos életével fizette meg Löwinger Lipétné halálát. Amilyen közönnyel fogadta tegnap a halálos ítélet kihirdetését Kármán, ép olyan kétségbeesett megbánás vett rajta később erőt a siralomházban, mikor beeresztették hozzá családját. Percekig zokogott, sirt s a halálfelelem mindinkább megtörte a börtönlevegőtől amugy is megrokkant embert.

A tegnapi nap délutánját kizárólag családjával töltötte. Ott volt felesége, egy fájdalomtól megtört beteges kinezésű asszony, továbbá Mari nevű menyecske leánya, Róza, Teréz és Boldizsár gyermekei. De feljött Nagykatáról hozzá bucsut venni még nagynénje és testvérbátyjai is. Erősen alkonyodni kezdett már, mikor a halálraitelt hozzátartozói magára hagyták, hogy zavartalanul töltsse az utolsó éjszakát.

A halálfelelemtől megtört ember alig evett valamit. Azt a pecsenyét, amelyet óhajára a kórház konyhájáról vittek neki, odaadta Bódi nevű 4 éves fiának, aki hatalmas étvágygyal el is fogyasztotta azt. Esti 9 óra lehetett, mikor fáradtságról panaszkodott a mellé rendelt Kis Aristid ferencrendi szerzetesnek.

— Pihenjen le Kármán az ágyra — szolt neki szelid hangon a szerzetesatyja.

A halálraitelt szót is fogadott. Egyideig hanykódott az ágyon, de aztán elaludt.

Alig kezdett derengeni a reggel, Kármánné gyermekeivel, akikkel az éjjelt egy Varga nevű temetőrőnl töltötte, már ott volt a gyűjtőfogház maglódi utra nyíló kapuja előtt, s a csipős hűvös reggeli időben a kerítés mellett ülve várták, amig utolsó bucsura eresztik őket az elítélthez. A négy éves kis Bódi gyerek, mezitláb lévén, fázósan bujt anyjához s tágra nyílt szemekkel nézegette a kapuügyeletes börtönőr csillogó oldalfegyverét. Ezenközben előrobogott a város felől egy-egy bérkocsi. Újságírók jöttek, a kik megszánya a három didergő apróságot, bevitték őket meleg kávéra a szomszédban levő vendéglőbe.

Hat óra tájban már gyors egymásutánban robogtak a fogház kapuja elé a bérkocsik. Belépő jegyekkel ellátott urak, katonatisztek érkeztek, akik a jegyek előmutatásával bejutottak a fogház bejárat előtti parkba, ahol aztán csapatokba verődve tárgyalták az izgalmas eseményt.

Fél hét óra tájban érkezett meg Tóth István dr. kir. ügyész, aki a büntetés végrehajtásánál fungált. Kevéssel utána jött kocsin Osváth Imre dr. törvényszéki bíró, Battlay Géza jegyzővel, továbbá Andreánszky Jenő dr., Németh Odön dr. törvényszéki szakértőkkel.

Pontban háromnegyed hét órakor eresztették be a belépő jeggyel ellátott közönséget a kivégzés színhelyére. A börtönépület széles folyosóján végigmenve, a balra eső udvar volt ez, amelyet, kettős kötél-kordonnal bekerítve, mintegy 80 szuronyos börtönőr állott körül. Erre az udvarra nézett a siralomház két ablakja, amelyre vajna igazgató rendeletéből kivülről fehér terítőt akasztottak, hogy a delikvens ne lássa az éj folyamán felállított bitófát. Közvetlen az ablak alatt volt az újságírók számára fenntartott hely.

A bitófa a kórház fala felőli oldalon a négy-szög felső közepén volt felállítva. Derék vastagságú fenyőgerenda volt ez, mintegy ölnyi magasságú. Tetején ott csillámlott az a kis

fémkampó, amelybe két hór a kötél végét akasztja. Lenn az oszlop jobboldalán volt a csiga és e fölött egy másik kampó, amelybe a kezeket leszorító kötél végét akasztják. A nézőközönségnek elég alkalmá volt mindent tüzetesen megnézni, a számára fenntartott helyről. Ezenközben kihozták a börtönőrök az asztalt és a széket a bíró számára.

Pár perccel hét óra előtt bevonultak a hivatalos személyek a négyszög közepére. Ott voltak: Osvath Imre dr. bíró, Battlay jegyzővel, Tóth István dr. ügyész, Andreánszky Jenő dr. és Neuwirth Dezső dr. törvényszéki orvosok, Lung György fővárosi tanácsnok a közigazgatási hatóság, Zsurnay Győző rendőrtanácsos az államrendőrség és Vajna Károly igazgató a fogház képviselőjében. A bitófa mellett pedig ott állott munkára készen Bali Mihály hór két segédjével Gold Károly és Hermann Adám pribékekkel.

Tóth István kir. ügyész nyitotta meg a szomorú aktust, konstatálván, hogy úgy a bíróság, mint a közigazgatási hatóság és a törvényszéki orvosok jelen vannak, utasítást adott az elítélt elővezetésére.

Mély csönd követte utasítását s a lefüggönyözött ablakon kihallatszott a siralomházból az elítélt hangos imádkozása. Minden szem a siralomház ajtajára tapadt, amelyen először Nyíri Lajos őrparancsnok lépett ki. Nyomban utána Kármán Mátyást vezette karon Kis Arisztid szentferencendi szerzetes. Utánuk két fegyveres börtönőr jött. Kármánt odavezették a bitófával szemben elhelyezett asztal elé, ahol aztán dr. Osvath Imre bíró törte meg a csendet:

— Kihirdetem az elítélt előtt a kir. törvényszék és Kuria ítéleteit.

Először a törvényszéki, majd a Kuriai ítélet rendelkező részeit olvasta fel, végül pedig a Kurianak azon értesítését, hogy O felségé szabad lefolyást engedett az igazságszolgáltatásnak.

— Atadom az elítéltet a kir. ügyészségnek!

Tóth István kir. ügyész szólalt meg:

— Ezen, most felolvasott ítéletek alapján elrendelem, hogy a halálbüntetés az elítélten azonnal végrehajtsák!

A fogház kápolnájában megszólalt a vékonyhangú lélekharang. Bali és két pribéke hét óra 10 perckor oda léptek az elítélthez, a ki e percben hangos sirásra fakadt. A lelkiatya néhány vigasztaló szót intézett hozzá s ajkaihoz nyújtá a fészületet. A következő pillanatban már hárman is megragadták a roskadozó embert s két kezét összehurkolva, kötéllel lábaihoz fűzték.

— Jaj Istenem! Szegény családom! Jaj Istenem! — zokogott Kármán.

A pribékek felemelték a számoly második fokára. Ez alatt Bali Mihály fölment a bitófa háta jához támasztott létra legfelső fokára, s előhuzva zsebéből a kis ujnyi vastag hurokzsinórt, rövid igazítás után az elítélt nyakába vetette s végét a kampóba akarta beilleszteni, de nem tudta, mert Kármán teste egészen összeesett.

— Emeljétek feljebb! — szólt oda a két pribéknek.

Ezek erre együttes erővel annyira fölemelték az összerokadt testet, hogy Bali a hurok másik végét beilleszthette a kampóba. A következő pillanatban Hermann pribék a láb és kézhurok kötelének végét meghuzta, Gold pribék pedig a számolyt rántotta ki az elítélt lába alól.

A test, önsúlyától is, meg a csigán át való megrántástól is láthatólag megnyulott, egyide-

jüleg pedig a sáppadt, fakó arc megduzzadt. Bali hór ezalatt Kármán fejét csavarta kissé félre, s lefogta szeméit. Majd néhány másodpercnél várakozás után elővette a létra végére elhelyezett fehér zsebkendőt s letörölve a haláltusától izzadt arcot, beborította.

Kármán Mátyás egyetlen vonaglást sem tett, ami azt bizonyítja, hogy Bali jól végezte dolgát.

Hét óra tizennégy perckor odalépett Andreánszky Jenő dr. törvényszéki orvos a bitófa lógó testhez, hogy megnézzze, van-e még élet benne. A vitorlavászon rabruha fehér csontgombjait a hór és pribékjei segítettek kigombolni. Az orvos alig egy másodpercnél kémlelés után konstatálta, hogy a szív még ver. Három perc múlva már Andreánszky Neuwirth fogházorvossal együtt kémlelő csövel hallgatták a szív verését. Az élet még ekkor sem szállott el a testből, pedig már a kézfejekken a vörösduzzadás kékülni kezdett. Még kétszer nézték meg az orvosok a testet s csak hét óra huszonnégy perckor, vagyis a műtét kezdetétől számított tizennégy perc múlva állapíthatták meg a beállott halált s azt, hogy az ítéletnek s a földi igazságszolgáltatásnak Kármán Mátyáson elég lett téve.

Ezalatt kinn a gyűjtőfogház maglódí-uti bejárója előtt több száz főnyi közönség verődött össze s mély szájalommal nézték a kivégzett ember zokogó családtagjait, akiket ma reggel már nem bocsátottak be utolsó bucsura az elítélthez, nehogy ennek utolsó perceit még kínosabbá tegyék.

A holttestet nyolc órakor vették le a bitóról s azután egy vesszőkosárba fektették. Két óráig feküdt ebben a kosárban. Délelőtt tíz órakor bebocsátották a holttesthez a családtagokat. A megható bucsu után a holttestet Andreánszky, Németh, Neuwirth orvosok boncolták föl. A halál oka fulladás volt. Konstatálták, hogy a szakcsont két szarva, továbbá a pajzsporc el volt törve. A hullám semminemű koros tünetet nem találtak. Kármán Mátyás egészséges szervezetű ember volt. Gyomra teljesen üres volt s két nap óta mindössze mintegy három deci bort ivott.

A holttestet ma este hét órakor temették el kinn az újtemetőben.

Itt megemlítjük, hogy Kis Arisztid szentferencendi szerzetes mélyen megindulva a szegény hátramaradt család nyomorán, kijelentette, hogy a család adósságait kifizeti s ezáltal megmenti az ingatlant az árverésen való elkötvettyéléstől. Tóth István kir. ügyész 10 forintot adott a szegény özvegynek segélyképen.

SZINHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Szombat: Miel hercegnő, bohózat.
Vasárnap: Délután: Az ördög pilulái, bohózat.
Este: Katalin, operetta.

Az éjjeli menedékhely.

— Gorkij drámája az aradi színházban. —

Arad, július 31.

A jövő héten kerül először színre a nyári színházban Gorkij Maximnak, a hirtelen föltűnt fiatal orosz írónak *Éjjeli menedékhely* című szenzációs drámája. Gorkij ebben a darabban a társadalom legmélyebbre sülyedett páriáit, elzüllyött kizsároltjait, a tönkre ment bárót, a deliriosus színészt, a betörő s tolvaj népet mutatja be, azt a mélyre sülyedett társadalmi osztályt, melyből állítólag ő maga is felküzdötte magát.

A rendkívül érdekes tárgyú dráma, szokatlanul nehéz és mély tanulmányt igénylő szere-

pel a társulat egész drámai személyzetét foglalkoztatja.

Az „Éjjeli menedékhely” szövege a következő:

Első felvonás. Kostylew menhelyében, a sok bukott existencia között, kivételes helyzete van *Pepelnek*. O ugyan csak tolvaj, de nagyobb ur az összes bentlakóknál, az elzüllyött bárónál, az izsákos színésznél, mivel hát a *Kostylew* felesége, *Wassilissa*, érdeklődik iránta, sőt talán szereti is. Mig a fér csupán sejtí ezt, az azilumban bizonyosan tudják, s egyikük ajánlja *Pepelnek*, hogy ü-se agyon *Kostylewet*, azután vegye nőül *Wassilissát*, s legyen a gazdájuk. *Pepel* hallgat s a *Wassilissa* nővére, a szép, a tiszta, a fehér *Natasára* gondol.

Azon a reggelen új ember jelen meg a szálláson: *Luka*, az öreg zarándok. Ez a *Luka*, szelid, jámbor, a beszéde különös, de okos. Hallgatják. A tanításait egyszerre lármá zavarja meg; *Wassilissa* kegyetlenül elveri *Natasát*, hogy elmenjen kedve *Pepeltől*.

Második felvonás. *Wassilissa* látja, hogy hiába minden, *Pepel* jóllakott vele, hát így szól hozzá:

— Nem bánom; neked adom *Natasát*, hanem szabadíts meg az uramtól.

Pepel neki ront *Kostylewnek*, mikor előlép a kályha mögül *Luka*.

— Hallgatództam — mondja *Pepelnek* — s tanácslom neked, hogy ne ártsd magad a dolgukba. Szereted a leányt? Akkor fogd meg a kezét s vidd el innen!

Harmadik felvonás. *Luka* *Natasával* eljegyezi *Pepelt*:

— *Natasa* az enyém! — ujjong *Pepel* — senki ne merjen ezután hozzányulni.

Kostylew és *Wassilissa* egyedül maradnak *Natasával* s rátámadnak. Es ütlegelik, dobják ide-oda, mig *Pepel* kiszabadítja a kezeik közül. A szeméi vérben usznak, nem ura önmagának, *Kostylew*hez ugrik és rásujt. A gazda elettele-nül terül a földön s *Wassilissa* sikoltozni kezd:

— Megölték az uramat, *Pepel* megölte az uramat! Fűtüljete a rendőrnek.

Negyedik felvonás. Igen meggyérült a létszám a menedékhelyen. *Luka* elünt, *Natasáról* azt hiszik, hogy a kórházban van s *Pepel* és *Wassilissa* ki tudja merre, hol? S az egyedül maradottakat még egy társuk is elhagyja, a színész. Az alkohol megmérgezte a szervezét, hát: felakasztja magát.

Szápáry László vallomása.

(A parlamenti-bizottság első ülése.)

— Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 31.

A képviselőház mai ülésén megalakított parlamenti bizottság ma este tartotta első ülését. Kihallgatták *Pap Zoltánt*, *Szápáry László* grófot és *Csathó Gyula* szerkesztőt. *Szápáry* vallomásától sokat vártak, de hiába, mert a leglényegesebb kérdésre nem felelt.

Az ülés a következőképen folyt le:

A parlamenti bizottság délután öt órakor alakult meg. Jelen volt *Apponyi Albert* gróf is. *Beöthy Akost* választották korelnökül, majd elnöké *Rohonyi Gyulát*, előadóvá *Heintz Hugót* választották meg. Az ülést ekkor esti 8 óráig elhalasztották.

Pap Zoltán vallomása volt az első. Előadta az esetet, úgy, ahogy azt a parlament előtt tette.

Elnök megkérdezte tőle, hogy, két ut állván előtte: vagy az, amelyiket választott, a vesztegető csapdába kerítése, vagy az, hogy az illetőt felháborodva kiüzze, miért éppen az előbit választotta.

Pap Zoltán azt felelte, hogy a legjobb lelkiismerete szerint választotta ezt az utat. Ha saját fivére lett volna is, a bíróság elé juttatta volna a hazaárulásért.

A bizottság ezután áttért *Szápáry László* gróf kihallgatására. Előadta a gróf, hogy ő közvetítők által lépett érintkezésbe

Dienes Mártonnal, akinek csak kisebb összeget adott. Tudtával csak egyedül Pap Zoltánt kínálták meg pénzzel.

Az elnök és Polónyi faggatták a grófot, hogy mondja meg, mennyit adott megvesztegetési célra, mennyi pénze van letétben, mennyit vett föl, s kik voltak közvetítői Dienesen kívül? Szápáry gróf mind ezekre megtagadta a feleletet. Annyit mondott csak, hogy tőle csekély pénzt kértek.

Szivák Imre: Ez relativ meghatározás, mégis mekkora összegről van szó?

Szápáry László gróf megtagadja a feleletet.

A bizottsági tagok magyarazzák Szápárynak, hogy vallomása rendkívül fontos azon képviselőkre, akiket a gyanu szájukra vett. Az egész ország érdekében kérik, hogy adjon feleletet.

Szápáry László: Kijelenti, hogy egyebet nem mondhat.

— *Ki bírta rá a cselekményre* — volt a következő kérdés.

Szápáry előadja, hogy régebben foglalkozott a tervvel, látván a kormányok bukását, hogy miképpen lehetne a válságos állapotoknak végét vetni. Így jött a gondolatra, hogy akciót indítson. A vesztegetésre azért gondolt, mert azokban a körökben, ahol ő él, gyakran esik szó arról, hogy est, vagy azt megvesztegették. Ugy gondolta, hogy ily módon segít a kormányon. Mint azonban sajnálattal látja, nem volt ez segítség, hanem súlyos helyzetbe hozta a kormányt. Amit tett, saját elhatározásából tette.

Csathó Gyula szerkesztő érdektelen vallomása után Heints Hugó előadó egy felhívást olvas föl, melyben kéri azokat, akik valamely megvesztegetési akcióról tudnak, hogy jelentkezzenek Rohonyi elnöknel.

Végül Polónyi indítványára elhatározták, hogy megkeresik azt a bankot, a melynél a Szápáry-pénzek állottak, hogy Szápáry betétjeiről adjon konto-kivonatot.

A tárgyalást holnap d. e. 11 órakor Ritter Imre kihallgatásával folytatják.

HIREK.

A szakáll a politikában.

— Héderváry és Szápáry. —

Arad, július 31.

Mindeddig a próféta szakállja volt az, amelyen ígéretet, esküt épültek fel és az igazhívó egész nyugodt lélekkel hártotta a felelősséget Mohamed szakállára, ha valami szelid üzlet nem sikerült neki. Revolúciók támaszául Khuen-Héderváry gróf használta először a szakállt, még pedig a sajátját: bevonult így a kormányzati faktorok közé és a felelősség bálisa lett az a szakáll, melyet a nagyhangú beszéd után, másnap már — lenyiratott.

A példa, hogy kormányzati tényező legyen a szakáll, híveket hódít. Most Szápáry László gróf, a flumel kormányzó jelenti ki, — egy félhivatalos könyvomatosa szerint — hogy ő általa történt ugyan az ellenzéki férflak megvesztegetési kísérlete, de ha ő adta is a pénzt: ezt a saját szakállára tette.

Szápáry László grófnak ez a kijelentése a bán kormányzati elvének ragyogó diadala, de a kormányzó urnak mindenestre nagy az előnye a példaadó fölött. A bán a saját szakállára kormányoz, de másnap lenyiratja. A nemes grófnak nem is

kell ezt megtennie így utólagosan: az ő arca már megelészőleg borotvált. Ejnye: így nagyon könnyű az embernek a „saját szakállára cselekedni.

— **A Ház elnapolása.** A politikai élet zavaros napjaiban ugyancsak röpködnek a lapok rendkívüli kiadásai. Ma ismét nagy eseménye volt a politikai zürzavarnak: a Ház üléseit a vesztegetés ügyét vizsgáló parlamenti bizottság működésének idejére, körülbelül tíz napra elnapolták. Erről az aradi közönség az Aradi Közlöny rendkívüli kiadásából értesült, mely néhány félórával az elnapoló határozat után már bő részletességgel közölte a Ház mai ülésének eme fő momentumát.

— **Varjassy Lajos polgármester-helyettes** a belügyminiszter nevében Gullner Gyula belügyi államtitkár felterjesztés folytán felhatalmazta arra, hogy a város közigazgatási bizottságának augusztus havi ülésén a távollevő főispán és a polgármester jogait gyakorolhassa s hogy az ülésen elnököljön. Szükség esetén minden más főispáni jog átruházását esetenként külön kell kérelmezni a minisztériumtól.

— **Az Ugron-Ivánka affér.** Az Ugron-Ivánka affér elintézése fennakadt. Ivánka Oszkár ségégei becsületbiróság összehívásához ragaszkodtak, s minthogy Ugron Gábor megbízottai ehhez hozzájárulni nem akartak, a tárgyalások abbamaradtak.

— **A politikai helyzet.** A parlamenti korrupció még válságosabbá és még bonyolultabbá tette a parlamenti helyzetet, mint amilyen eddig volt. A szabadelvű párt egysége bomladozik s az ellenzéken biztosra veszik Khuen-Héderváry távozását. Fernbach Péter avval az indokolással, hogy a megvesztegetési ügy nem Szápáry László gróf személyénél végződik, ma kilépett a szabadelvű pártból. Allitól fogva követni fogják őt Vancsó Gyula és Molecz Dani.

— **A függetlenségi párt** ma este értekezletet tartott, melyen Kossuth Ferenc újból átvette a párt vezetését s az elnökséget, mai képviselőházi beszédje következményeképp, visszafoglalta. Az alelnökök lemondását tudomásul sem vették, a kilépettek már napok előtt visszajöttek a pártba s így itt most egység és lelkes hangulat van. Az ellenzék azt tartja, hogy a Ház elnapolása nem egyéb, mint Khuen távozásának előkészítése.

— **A pénzügyminiszter a királynál.** Ischlból sürgönyzik: O felsége délelőtt 10 órakor egy órai kihallgatáson fogadta Lukács László pénzügyminisztert. Délután a pénzügyminiszter résztvett az udvari ebéden.

— **A Vilmos-huszárok Uj-Aradon.** Ma délelőtt tíz órakor trombita harsogás közben vonultak Aradon keresztül a nagyváradi Vilmos-huszárok. Az ezredet Uj-Aradon és környékén szállásolták el. Ezen a tájékon végzik a Vilmos-huszárok ezredgyakorlataikat, majd pedig a délvidéki királygyakorlatokra indulnak.

— **Házasság.** Schlesinger Izidor paulisi lakos augusztus hó 12-én délután öt órakor köt házasságot Ungvárt Siegelmann Cilus kisasszonnyal Siegelmann Izidra leányával.

— **Barcsay százazzal.** Barcsay Domokossal ma délben az ebédnél tréfálkozni kezdett egy képviselő társa.

— Ugy hallottam, fejedelem, hogy te adtad a pénzt a megvesztegetésekhez!

A fejedelem diszkrétül lesütötte a szemét és szegénylősen válaszolta:

— Ej, szóra sem érdemes, az a pár ezer fo-

rint... Hiszen ennyi csak akad mindig az embernél!

— Engem csak az bánt, hogy miért kezdted Pap Zoltánnal és nem nálam!

— Hm! Mert tudtam, hogy Pap Zoltán visszaadja; de rólad már nem voltam egészen bizonyos, öregem!...

— **Egy szegény flu segítése.** Lapunkban felhívtuk a jószívű közönséget, hogy a szegény nyomorék Dienbeck János nevű diák részére hozzánk adományokat küldjön. E célra ma a következő összegeket kaptuk:

Éles Armin 5 kor.

Dr. Wiener Gyuláné 5 „

Rosenberg Lipótné 3 „

összesen: 13 kor.

Adományokat, melyek a nyomorék flu testi épségének visszaadása céljából gyógyköltségre fordíthatnak, ezután is elfogadunk és nyugtázzunk.

— **A király és a hordár.** Bécsből jelentik: Tudvalevő, hogy Lauer József hordár volt az első, a ki föltartóztatta az elmebajos Reichot, a mikor bottal a király kocsija után szaladt. Tegnap a főkapitányságra hívták a hordárt s ott értesítették, hogy a király kétszáz koronát küldött neki.

— **Aradiak a gazdasági akadémián.** A magyar-óvári gazdasági akadémia évről vizsgáin Aradról gazdasági oklevelet kaptak: Éles Géza, Péterffy Akos és Vajda Zsiga.

— **A hangversenyzők büne.** Az aradi Tribuna Poporului a ma megjelent számában azt írja, hogy „a vaskói magyarok és zsidók” az ottani állami iskola javára hangversenyt rendeznek táncmulatsággal egybekötve. A szereplők között Papp Georgia kisasszony és Papp Aurél is szerepelnek, a kik mindketten fiai a vaskói román gör. kat. vallású főesperesnek, Papp Vazulnak. Egy román esperesnek a fiai, hogy mernek hangversenyezni a magyarosítás terjesztésére éppen az esperesség központjában? — kérdezi a Tribuna Poporului, mely előtt oly nagy bűn, hogy ha román kisasszony és román ur, részt vesznek magyar hangversenyen.

— **Halálozás.** Joanovits Sándor aradi ügyvédi irodavezető negyven éves korában ma délután elhunyt. Halálát nagyszámu rokonság gyászolja. Temetése vasárnap délután öt órakor megy végbe a Kiskarika-utca 12. számú házból.

— **A meghalt pápa lelke.** Azt híhetné az ember, hogy ha lelke elszakad földi porhüvelyétől, akkor egyenes uton száll el istenéhez. Lisszabonban vannak sokan, akik nem ezt hiszik, hanem azt, hogy az elhunyt ember lelke egy kis kerülővel jut el túlvilági lakóhelyére. Lisszabonban ugyanis huszonegyedikén délután négy óra tájban, mint-onnan jelentik, száz meg száz jámbor hívő gyűlt egybe a Largo de Katharixon, s térdre borulva, keresztet vetve leste, hogyan vonul az égbe a halott pápa. Először egy öreg jámbor anyóka pillantotta meg és imádkozva borult a földre, azután a többiek is meglátták egy tündöklő csillag alakjában, éppen a Tajo felett nem messze a naptól s akkor már senki sem kételkedett abban, hogy csakugyan a pápa égbe szálló lelkét látja. Csakhamar elterjedt a hír a városban is, s a tudatlan nép tödült a látványra. A hitetlen lapok ugyan azt állították, hogy az a csillag a rendes esthajnali csillag, amelyet kivételesen, rendkívüli tiszta időben naplemente előtt is látni lehetett, — de a jámbor nép mégis szentül meg van győződve arról, hogy a halott pápa lelkét látta.

— **Rigó Jancsiék.** Csupa romantikus köd Chimay hercegnének és hűséges cigányának az élete: hol Kairóban látják őket, hol a Kanári-szigetek felé hajóznak, hol meg arról szól a

fama, hogy Rigó Jancsinak már befellegzett, mert már más a kegyenc. Mindezek a hírek érdekesek is, színesek is, de nem igazak. Madameet monsieur Rigó boldogan turbékolnak Guerneseyben, egy szép tengerparti városban. A tenger partjával szemben, virágos kertben van a villájuk, a terrasz telve sárga rózsával, a hercegné kedvelt virágjával. És minden este, ha a hold belemosolyog a tenger tükrebe, bánatos hang csendül egy hegedűn, a Rigó Jancsién. Sűrű csoport, a város előkelősége hallgatja a terrasz alatt a szívhez szóló melódiákat, a villa környéke valóságosan Guernesey korzója lett; boldog a lakosság s a polgármester ur ki is jelentette:

— Hugó Viktor óta nem ért bennünket ily kitüntetés!

A polgármester ur arra céloz, hogy Hugó Viktor egyszer Guerneseyben aludt, amelynek eddig ez volt az egyetlen nevezetessége. Nos: továbbra is ez marad.

— Fegyvergyakorlat mezei munka idején. Az új honvédelmi miniszternek: *Kolossváry* Dezsőnek tárcája elfoglalása óta az volt egyik legrokonszenvesebb intézkedése, amelyivel meghagyta a katonai parancsnokságoknak, hogy mezei munkák idején, legalább augusztus 20-ig tartalékosokat fegyvergyakorlatra ne hívjanak be, a már behívottakat pedig azonnal bocsásák haza. Ez a rendelet azonban csak akkor lehet üdvös, ha végre is hajtják. A honvéd katonai parancsnokságoknak azonban, mint hozzánk érkezett panaszokból látszik, nem nagyon imponál a miniszter rendelete. Az történik ugyanis, hogy az aradi honvédeket augusztus 4-re hívják be fegyvergyakorlatra, tehát olyan időben, amikor a földművelő munkák legfontosabbika, a cséplés tart. Ez természetesen érzékenyen érinti azokat a családokat, amelyeknek legszámottevőbb munkaerőit viszik el a nehéz mezei munkától. A család azonban folyamodhatik, hivatkozhatik a miniszteri rendeletre, a katonai parancsnokságnak ez nem imponál. Természetes is; ha komolyan megfontoljuk: összedölné a monarchia hadereje, ha a fegyvergyakorlatnak nevezett katonai vakparádé 4-e helyett augusztus 20-án kezdődne meg.

— Santos Dumont léghajói. A francia hadügyminiszter elfogadta Santos Dumont ajánlatát, mely szerint ő léghajóit Franciaország rendelkezésére bocsátja. Hír szerint Santos Dumont legközelebb a katonai léghajós-osztályal együtt legújabb nagy léghajóját vasuton Nancyba vagy Belfortba szállíttatja, és a léghajóval ezen városok egyike felett fog gyakorlatozni.

— A bika szarván. Radnáról írják, hogy a község határában *Lukics* Vása mezdőrt egy bika a szarvára kapta, még pedig akképen, hogy a szarvaival átdöfte a mezdőrt. A szerencsétlen ember kilenc óráig volt ebben a helyzetben és csak akkor tudták kiszabadítani, amikor a bikát agyonlőtték. Ekkorára azonban *Lukics* Vása meghalt.

— Don Juan halála. Szombathelyről írják: *Visselák* János szentpéteri jómódu gazdálkodó valamikor nagy asszonybolondító volt s a természetek akkor sem változott meg, amikor már haját szépecskén behavazta az idő tele s *Visselák* uram már hatvanöt hosszú esztendőnek terhét cipelte vállain. Sohasem gondolt a házasságra s így agglagény fejjel azt hitte, hogy neki minden szabad. Legutóbb szomszédjának fiatal menyecske feleségén akadt meg a szeme. Nagy erővel ostromolta az asszony erkölcsének várát, de meddőnek bizonyult minden igyekezete. Kedden ugy alkonyattában a mezőn csipte el az előle erősen menekülni igyekvő asszonyt. Kitárt karokkal rohant feléje, magához is ölelte, de ebben a pillanatban holtan rogyott össze. A nagy felindulásban szívszélhűdést kapott s ez ölte meg.

— Dráma a Tiszában. Beregszászból sürgönyzik: Tegnap Badalo beregmezei községben megrendítő szerencsétlenség történt. *Kiss* Endre ottani állami iskolai igazgatótanító Irén nevű leánya és egy *Szabó* Mariska nevű badaloi leány, délután 5 órakor a Tiszában fürdtek. Az ár fürdés közben elragadta őket. A parton álló *Kiss* Endréné látva leánya veszedelmét, *Margit* nevű másik leányával uána ugrott, hogy megmentse, de vesztükre, mert az ár őket is elragadta és mind a négyen ott lelték halálukat. A holttesteket a halászok még tegnap kifogták a Tiszából.

— A Zenélő Magyarország zongora és hegedűzenemű folyóirat most megjelent X. évfolyam 15 ik füzeté a következő szép zeneműjónságokat közli: I. Truppel Károly: Angyalt hívott fel az égbe. II. Huber Sándor: Aki elvesz, aki elvesz feleségül, magyar dalokat. III. Stankovich K.: Natália Kolo szerb nemzeti táncot. IV. Craford John: Cupido kertjében című intermezzóját. Előfizetési ára egy egész évre 24 füzetre 12 korona, félévre 12 füzetre 6 korona. Előfizethetni a Zenélő Magyarország (Klöckner Ede) zeneműkiadóhivatalában, Budapest (VIII. József körút 22/24.)

— *Weinberger Ferenc ékszerész Központi szálloda épület, kiválóan szakképzett arany ékszer és ezüstműves mester, ajánlja gyönyörű szép és dus ékszer, ezüst dísz tárgyak, ezüst evőeszközök és valódi „genfi” zseborákból álló nagy raktárát, kiváló finom kivitelű saját gyártmányú tömör kovácsolt jeggyűrűt 6 koronától kezdve, kiváló szaktudással javít és átalakít a legtisztább kivitelben minden ékszer és ezüst tárgyat saját műhelyében. Telefon 439. Egy jó házból való fiu tanulól felvétetik.*

— *Dentolin fog-crème* a legkedveltebb fogszéplítő. 1 tubus 50 fill. Vojtek és Weisz, Aradon

— *T. Üzletfeleink* szíves tudomására hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papírkereskedő urat (Minorita-palota. — Telefon 265. szám) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

— *x— Kéz és lábizzadás ellen kitűnő a Kossuth gyógyszerész izzadás elleni kenőcsé, 1 tégely ára 1 korona. Kapható Kossuth Pál gyógyszerésznél Arad, Boros Béni-tér 15. (Dengl ház). Gyógyszerészeknek: Vojtek és Weisz, Krausz Elemér és társai urak droguerájában.*

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Asztalos Sándor asztaltársaság, mint szoborbizottság szervező bizottsága augusztus hó 2-án, vasárnap délután 3 órakor, a Milleniumi sörcsarnok külön termében alakuló közgyűlést tart. Tárgyak 1. A szervező bizottság jelentése. 2. Emlékbeszéd. 3. A tisztikar választása. 4. Indítványok. Domján János, elnök. Szeghő Ernő, jegyző.

(*) A Névtelen asztaltársaság szombaton este nyolc órakor tartja rendes havi gyűlését, a Magyar király vendéglőben. Tekintettel arra, hogy több fontos ügy kerül tárgyalásra, a tagtársakat minél számosabb megjelenésre felkéri az elnökség.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Ugyvédeljölt és főnyképész. Megirtuk tegnap azt az affért, mely *Deutsch* Izsó dr. ügyvédeljölt és *Hönisch* L. István fényképész között támadt, s melyet *Deutsch* a járásbíró elé vitt, becsületsértéssel vádolva *Hönisch*-t. A tárgyalás ma folyt le *Pogonyi* Nándor aljársbíró előtt. A felek személyesen jelentek meg. *Hönisch* beismerte, hogy *Deutsch*-ot megsértette, de ezt — ugymond — erős és jogosnak vélt felindulásában követte el. A járásbíró *Hönisch*-t száz korona pénzbírságra ítélte. *Hönisch* az ítélet ellen enyhítésért felebbezett. A magánvádlónak nem volt jogában felebbezni.

Halló! Halló! Halló!

Ki van az

Elit-kávéházban

A híres

ROHONCZY

magyar bűvész-mester és spiritista

ma szombaton és vasárnap

kizárólag

csak két előadást

fog tartani.

A műsorból különösen kiemelendő:

1. Ben Ali Bei csodája.
2. Az Alchimista álma.
3. Tavasz ébredése.
4. Az édenkert titka.
5. Romeó és Julia.
6. Minden ember szín van.
7. Gondolat olvasás.
8. A spiritizmus.

ROHONCZY

magyar bűvész-mester és spiritista 1902. évben a Sasvári őszi gyakorlatoknál 6 felsége a király jelenléte alkalmából a tisztikarnak tartott előadásáért dicséret oklevelet nyert.

Szünetek alatt a hírneves

Csonkay Gergely Vilmos

békés-csabai zenekara

és Békésy Flóry Purcsy

minit tárogató fog hangversenyezni.

Jó italokról és hideg ételekről gondoskodva szolid kiszolgálás mellett.

A n. érdemű közönség becses pártfogását kéri

1563

Löwy Ignác.

Kezdeté 8¹/₂ órakor. — Bemenet díjtalan.

Zene reggelig.

KÜZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 31.

Dacára az előrehaladott időnek, ma nagyon gyöngé bozatal volt. Minőség tekintetében a buza nagyon különböző, nagyjából szorult fűmagos s nyirkos, az árpa sárga megázott, más gabnaneműek még csak szórványosan kerültek piacra.

Behozott 500 métermázsa buza, tengeri 400, árpa 800.

Mai gabona-árak: Az árak, 50 kilogramm súlyegységet véve alapszámításnak, korona értékben:

Buza I-ső minőségű 7.50—7.70.

Buza közép 7.20—7.40.

Tengeri 5.90—6.00.

Rozs névleges jegyzés 5.50.

Árpa névleges jegyzés 5.40.

Zab névleges jegyzés 5.20.

— Fizetéseképtelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetéseképtelenségekről tesz jelentést: Tomastyik Vendel, *Kolossvár*. — Schantek Kálmán, *Pancsova*. — Harok Rudolf, *Bielitz*. — Breier Hugó és társa, *Bécs*.

Budapesti árú- és értéktézés.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest július 31

Délkeleti. Buzakínlat mérsékelt, vételkedv tartósodó. Szilárd irányzat mellett 18.000 métermáza került forgalomba, 5 fillérrel drágább áron. Egyéb gabonafélék kedvezők. Időjárás borús.

Észkeleti. Berlin ¼ magasabb, Páris 5 olcsóbb.

Zárhat 12 órákor:

Buza októberre	7.25—7.26
Buza 1904. májusra	7.48—7.49
Rozs októberre	6.11—6.13
Zab októberre	5.28—5.29
Tengeri júliusra	
Tengeri augusztusra	6.09—6.10
Tengeri szeptemberre	6.12—6.13
Tengeri 1904. májusra	4.90—4.91
Repce augusztusra	11.30—11.40

Zárhat 5 órákor:

Buza októberre	7.27—7.28
Buza 1904. májusra	7.49—7.50
Rozs októberre	6.12—6.13
Zab októberre	5.27—5.28
Tengeri júliusra	
Tengeri augusztusra	6.12—6.13
Tengeri szeptemberre	6.12—6.13
Tengeri 1904. májusra	4.86—4.87
Repce augusztusra	

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem

— Július 31. —

Magyar előrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogramm felül sulyban 102—4 fillérig, öreg közép páronként 300—400 kilogramm sulyban — fillérig, fiatal nehéz páronként 320 kilogramm felül sulyban 110—1 fillérig, fiatal közép páronként 251—320 kilogramm sulyban 110—1 fillérig, fiatal könnyű páronként 250 kilogramm terjedő sulyban 110—1 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogramm felül sulyban 106—8 fillérig, közép páronként 240—260 kilogramm sulyban 104—6 fillérig, könnyű páronként 240 kilogramm terjedő sulyban 102—4 fillérig.

REGÉNY-CSARNOK.

A toltékek kincse.

— Erdélyi regény. —

Írta: Ritt Gyula.

(Folytatás.)

Don Fernando befejezte a fölolvastást s amint a pergamentet összehajtogatta, várakozó pillantást vetett reám.

Meszerül! Tudja kedves Don, van egy magyar közmondás, mely azt mondja: Elrejtett kincsnek, titkos hegedűnek kevesen süvegelnek, — szoltam elgondolkozva egy kevés szünet után.

— Onnek tehát kételyei vannak? — szolt mintegy sérődött hangon Fernando és mozdulatában, melylyel szavait kísérte, felbrenni látam a büszke spanyolt. — Különbem azt óhajtom most tudni, hogy ismeri-e a most leirt utat és az indiánok szokásait.

— Az indiánok szokásait úgy mint a magaméit, de a pusztaságba vezető utat nem, minthogy sosem hallottam felőle. És azt hiszem, hogy oly embert nem is fog találni, kedves Don!

— Az nem határoz, a térkép vezetni fog bennünket. Végül az a kérdés, hogy elfogadjam-e ajánlatomat és velünk tart-e? ... On gondolkodik. Arcáról az látom, hogy erős kételyei vannak az írásban mondottak valósága és elhithetősége iránt, — szolt nemtetszően és élesen Fernando.

— Az igazat megvallva, kedves Don, igenis vannak kételyeim.

— És azok? — szolt Fernando kimérten, de a feszült várakozás ott ült az arcán.

— Először, hogy léteznék-e egyáltalán a toltékek kincse?

— Az írás mondja!

— De az írás azt is mondja, hogy őse a fehér hegyekben lázbeteg volt. Ez bizonyítja legjobban, hogy a kincsek látását csak a lázas állapot élénk fantáziája idézte elő, mit a betegség és a kincs utáni sóvárgás annyira befészkelt az agyba, hogy később az agy különben egészséges működését eziránt fogva tartotta.

— Hát ez a smaragd, mi gyűrűmbe van foglalva?

— Ez kevésbé bir bizonyító erővel. Abban az időben a legszegényebb kíváncsi spanyol mint dús gazdag ember térhetett vissza hazájába.

Az arany, ezüst és drágakövek, ahova lépett, keze ügyébe estek.

— És Zaid története?

— A történet kezdetét nem vitatom, de Zaida hátha törbe akarta csalni Don Sebastiant, hisz általános volt a gyűlölet a spanyolok ellen.

— Botorság, hisz ősem az életét mentette meg!

— Az nem változtat a dolgon. Ez még nem vonja maga után az országuk nyugalmát megzavaró idegenek iránt viselt halálos gyűlöletének enyhülését, még kevésbé, annak teljes elosztását.

— On azt mondja, hogy Zaida ősmet törbe akarta csalni? Hát miért nem pusztította el, mikor lázbeteg volt, hisz akkor a legjobb alkalom kínálkozott arra. Ellenkezőleg, Zaida a leghűbb odaadással polta és igyekezett őt az életnek megmenteni.

— Kedves Don, én nem akarok önnel vitatkozni. Lehet, hogy a pergament igazat mond és létezik a toltékek kincse, de hogy önök a száz halállal leskelődő uton keresztül oda juszanak és céljokat elérjék, azt már a leghatározottabban kétségbe vonom.

— En mindamellert nem mondom le tervemről. Nem radok vissza ha az ut még oly veszélyes volna is. Don Alveroz de Fernando nem ismeri a gyávaságot.

— Kedves Don, önnek igaza lehet, mert a gyávaság nem egy időben kopogtat be minden-hová. Ejh, de hát hosszú az élet, elég korán bemutatkozhat azoknak, kiknek még nincs szerencsájuk ismerni. Es ha tán, netalán, úgy véletlenül megismerkedne vele, tegye meg nekem azt a barátságot és küldje el hozzám, hogy én is megrázhassam amugy magyarosan barátságos jobbját. De ha ön találna helyette eljönni, akkor is megszorítanám a felém nyújtott jobbot. — Es szavak után felkeltem és távozni készültem szobájából.

— Kedves Bondár ur! — szolt hozzám a Don és elém állott. — Nem volt még szerencsém megismerni az ön fajtáit, de ha a magyar típusnak ön egy szakasztott példánya, úgy nagyon fellebbanók és amily érzékenyek, épp oly büszkék is.

— Nem kevésbé mint önök, kedves Don!

— Ezt tapasztaltam és épp ez indít arra, hogy ne tágítsak szándékomtól.

— Hisz én nem akadályozom, nincs is módomban, csak figyelmeztetem, hogy a szerintem képzeleti kincs nem ér föl a fáradságos ut ezer veszélyével.

— Az utra már elhatároztam magam, de ez alkalommal más a szándékom. Nagy baráti szívesseget tenne nekem, ha nem fosztana meg társaságától. Jöjjön velem, szeretném, ha az én jelenlétemben győződne meg az írás igazságáról.

A Don oly hévvel és meggyőződéssel sejtette a kincs létezését, mintha egy pillanatra megnyit volna előtte a jövő titka. És én nem haboztam válaszolni:

— Kedves Don, határoztam.

— Nos?

— Onnel tartok, de csak azért, hogy majd visszafelé, ha egyáltalán visszakerülünk, legyen vigasztalója.

— Hogyan, hát ön most sem hiszi? No de az nem határoz. A dologban az a fő, hogy velem tart, fogadja érte kiváló nagyrabecsülésemet. Így hát rendben volnánk.

(Folytatása következik.)

A felelős szerkesztő távollétében a szerkesztésért felelős:

Vass Géza.

Nyári színház.

Szombaton, 1903. évi augusztus hó 1-én:

Mici hercegnő.

Bohózat 5 felvonásban. Írta: Georges Feydeau. Fordította: Heltai Jenő.

SZEMÉLYEK:

Szergiusz	Szabó József.	Chauvel	Füredi J.
Petsenyeff	Békés Gy.	Arnold	Sarkadi A.
Chandel	Németh J.	A kis Robin	Kley Margit.
Chopinét	Somlai A.	A hercegnő	Almágy L.
Szlovitsim	Mariházi M.	Irma	Szilassy J.
Az igazgató	Győre Alajos.	Sabine	Gőzs Aranka.

Kezdete este 8 órákor.

NAPIREND.

Augusztus 1. Péntek. Róm. kath. naptár: Vas. sz. Péter. — ortodox naptár: Vas. sz. Péter. — Izraelita naptár: Sabbat, Debarim. — Görög-keleti naptár (Július 19.): Diusz. — A nap kel 4 óra 22 perckor, nyugszik 7 óra 17 perckor.

Köföcsy-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Erekye-múzeum helyisége mellett lélesterem

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Változékony, hűvös, sok helyütt csapadék.

Augusztus 1. A névtelen asztaltársaság havi ülése este 8 órákor (Magyar király vendéglő.)

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1903. évi május hó 1-től. —

ARADROL	ARÁDRA
Budapest felé indul:	Budapest felől érkezik:
Hagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.05
Gyorsvonat reggel 8.18	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőtt 11.51
Gyorsvonat délután 4.21	Személyvonat d. u. 3.32
Személysz. tv. d. u. 4.45	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szm. Szolnokról este 9.—
Erdély felé:	Erdély felől:
Személyvonat reggel 6.35	Soborszóló reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Gyorsvonat reggel 8.08
Soborszóló délután 2.04	Személyvonat d. e. 10.50
Személyvonat d. u. 4.07	Radnáról délután 2.36
Radnára délután 6.35	Gyorsvonat délután 4.06
Gyorsvonat este 7.18	Radnáról vas. és ün. e. 8.13
	Személyvonat este 9.05
Temesvár felé:	Temesvár felől:
Személyvonat reggel 6.15	Vegyesvonat d. e. 10.45
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.59
Szeged felé:	Szeged felől:
Személyvonat reggel 5.—	Személyvonat reggel 8.35
Vegyesvonat reggel 7.10	Vegyesvonat este 7.06
Személyvonat d. u. 4.11	Személyvonat este 10.33
Brád felé:	Brád felől:
Személyvonat reggel 6.25	Gurahonczról szm. r. 8.05
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat d. e. 11.—
Gurahonczig szm. du. 4.30	Személyvonat este 6.56

Motormenetek

Arad—Szabadságtér és Battonya között.

Battonya felé reggel 8.—	Battonya felől reggel 6.02
Battonya felé d. u. 12.26	Battonya felől d. u. 12.04
Battonya felé este 7.11	Battonya felől d. u. 4.05

NYILTTÉR.*

Aradváros mélyen tisztelt közönségéhez!

Nyolc éven át állottam, mint a „Hungaria“ kávéház tulajdonosa Aradváros közönségének rendelkezésére s ez egész idő alatt e város közönségének oly jóakarattal, bizalmával és támogatásával találkoztam, mely feledhetetlen lesz előttem mindenkoron s melyért most távozásomkor hálás szívvel mondom köszönetet.

De távozásom alkalmával megnyugvással tölt el az a tudat, hogy utódom egy ezen a téren szakavatott, lelkiismeretes és ügybuzgó férfiú Skergula István ur, ki tudom, hogy a nagy közönség igényeit minden irányban kielégíteni fogja. Es e tudatban kérem az engem oly nagy mérvben pártoló nagyérdemű közönséget, hogy az irántam eddig tanusított bizalmat ruhazza át utódomra, ki arra méltó is leszen.

Aradváros nagyérdemű közönségének
Aradon 1903. július 31 én.

hálás tisztelője:

Tulipán Sándor.

1872

Nagykereskedésbe

keresztény

segédkönyvelő,

ki a levelezésben jártas, 100 korona havi fizetéssel felvétetik.

Ajánlatokat „segédkönyvelő“ jelígyével a kiadóhivatal közvetíti.

2925—1908. pm.

Hirdetmény.

Néhai Pálfi Józsefné szül. Kishalmy Klementina emlékeztetőre idősb. Kishalmy Ferencz által tett alapítvány 8000 korona tőkéjének egy évi kamata mint kiházasítási, vagy üzletberendezési segély összeg a f. évi augusztus hó 18-án egy az aradi polgári jótékony nőegylet árvaházában nevelt kifogástalan erkölcsű, szorgalmas ár-

vának vagy egy oly egyénnek, ki szintén a nevezett árvaházban neveltetett, s mint ilyen nagykoru lép házasságra, vagy kezd üzlet, ki fog adni.

Azok tehát, kik ezen összeget elnyerni óhajtják s a megjelölt minősítéssel bírnak, felhivatnak, hogy kérvényüket hozzám 1903. évi augusztus hó 18-ig benyújtsák.

Arad, 1903. évi július hó 30-án.

Varjassy,
h. polgármester.

Magyar asphalt részvénytársaság

Budapesten.

Fiók gyártelep Aradon, Erdélyi-ut 11. szám.

Elvállal jótállás és legolcsóbb árak mellett:

nedves lakások, pinczehelyiségek, raktárak, stb.
gyökeres szárazzá tételét.

Udvarok, kapubejáratok, folyosók, teraszok, konyhák, műhelyek, gyárhelyiségek, szeszgyárak, raktárak, magtárak, vágóhidak, járdák, kocsintak, átjárók, bérkocsi állomások

burkolását legjobb természetes asphalttal.

Arjegyzék, költségvetés kívánatra küldetik.

1619

Képviselő:

NEUBAUER MANÓ

Arad, Kossuth-utca 9. — Telefon 411.

M. kir. államvasutak.

117552—1903. szám.

Hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága nyilvános versenyt hirdet a Kis-Ujszállás állomáson lévő felvételi épület bővítésével kapcsolatos munkák végrehajtására.

A tervek, a költségvetés, az egységárjegyzék, a szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint a munkák végrehajtásához kötött feltételek Budapesten, a magyar királyi államvasutak igazgatóságának magasépítmenyi ügyosztályában (VI. kerület, Teréz-körút 56. sz. III. emelet 14. ajtó) és Aradon a magy. királyi államvasutak aradi üzletvezetőségének pályafenntartási és építési ügyosztályában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ajánlatok legkésőbb 1903. évi augusztus hó 25-én déli 12 óráig nyújtandók be alulírott igazgatóság építési és pályafenntartási főosztályában (Budapesten, VI. kerület Teréz-körút 56. szám, II. emelet 10. ajtó.)

Az ajánlatok egy korona, az ajánlat mellékletei ivenként 80 fillér.

léres bélyeggel ellátva és lepecsételve a következő felirattal nyújtandók be: „Ajánlat a kis-ujszállási állomáson lévő felvételi épület bővítése folytán szükséges építő munkákra.“

Csak az összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vevettni.

Az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagyis 1903. évi augusztus hó 24-én déli 12 óráig 8600 korona, azaz Hármezerhatszáz korona bánatpénz teendő le a magyar királyi államvasutak központi főpénztáránál (Budapesten, VI. ker. Andrassy-ut 75. szám földszint) akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban.

A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlatához nem csatolandó.

Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számítatnak, de névértéken felül számításba nem vétetnek.

Posta útján beküldött ajánlatok és bánatpénzek térti vevénnyel adandók fel.

Budapest, 1903. évi július hó.

Az igazgatóság.

(Utánnymás nem díjaztatik.)

480—1903. gsz.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke több városi szántó földnek 1903. évi október hó 1-től 3 évre való bérbeadása iránt 1903. évi augusztus hó 6-án d. e. 9 órakor árverést tart.

1. A jelenleg Burián Ársza által bérelt közlegelőbeli 15. sz. 5 holdra 1100 négyszögöles, holdanként 34 korona 10 fillér.
2. A jelenleg Burián Ársza által bérelt közlegelőbeli 83. sz. 5 holdra 1100 négyszögöles, holdanként 34 korona.
3. Brán György által bérelt nagylegelőbeli 5. sz. 5 holdra 1100 négyszögöles, holdanként 32 korona.
4. Dogyán Vazul által bérelt közlegelőbeli 11. sz. 5 holdra 1100 négyszögöles, holdanként 33 korona.
5. A jelenleg Dogmanov Mirku által bérelt nagylegelőbeli 10—293/1100 holdra 1100 négyszögöles, holdanként 24 korona 60 fillér.
6. A jelenleg özv. Fericsán Tódorné által bérelt közlegelőbeli 34. sz. 5 holdra 1100 négyszögöles, holdanként 47 korona 20 fillér.
7. A jelenleg Fericsán Tódorné által bérelt közlegelőbeli 43. sz. 2 hold 1100 négyszögöles, holdanként 40 korona 20 fillér.
8. A jelenleg Igaz Istvánné által bérelt közlegelőbeli 22. sz. 5 hold 1100 négyszögöles, holdanként 54 korona 40 fillér.
9. A jelenleg Jankovits György által bérelt a juh legelőből kihatított 5—840/1100 négyszögöles, holdanként 16 korona.
10. A jelenleg Illin Nikita által bérelt közlegelőbeli 53. sz. 5 holdra 1100 négyszögöles, holdanként 40 korona 02 fillér évi bér.
11. A jelenleg Illin Nikita által bérelt közlegelőbeli 49. sz. 5 hold 1100 négyszögöles, holdanként 40 korona 60 fillér évi bér.
12. A jelenleg Krecza Szaveta által bérelt közlegelőbeli 20. sz. 5 hold 1100 négyszögöles, holdanként 39 korona 10 fillér évi bér.
13. A jelenleg Legin Vikentie által bérelt közlegelőbeli 6. sz. 5 hold 1100 négyszögöles, holdanként 32 korona 40 fillér évi bér.
14. A jelenleg Ménessy András által bérelt közlegelőbeli 11. sz. 5 hold 1100 négyszögöles, holdanként 36 korona 40 fillér évi bér.
15. A jelenleg Molnár Mátyás által bérelt közlegelőbeli 12. sz. 5 hold 1100 négyszögöles, holdanként 34 korona 50 fillér évi bér.
16. A jelenleg Strengár Demeter és Illin György által bérelt nagylegelőbeli 4. sz. 5 hold 1100 négyszögöles, holdanként 26 korona 65 fillér évi bér.

17. A jelenleg Szecsánszky Zsiga által bérelt közlegelőbeli 46. sz. 5 hold 1100 négyszögöles, 40 korona 24 fillér évi bér.

18. A jelenleg Szabó József és neje által bérelt közlegelőbeli 17. sz. 5 hold 1100 négyszögöles, holdanként 30 korona.

19. A jelenleg Tyirityán Milka által bérelt nagylegelőbeli 3. sz. 5 hold 1100 négyszögöles, holdanként 36 korona évi bér.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapírokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

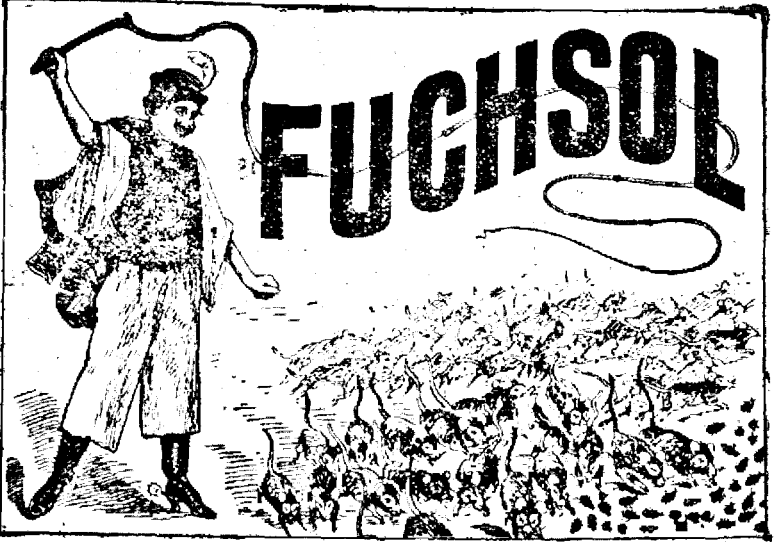
Arad sz. kir. város gazdasági székének 1903. évi július hó 27-én tartott üléséből.

Kiadta:

Dr. Angel István, s. l.
aljegyző.

Mérgegmentes!

Szépségálmazsa!

Cs. és kir. katonai hatóságok, kir. hatóságok fogházak fölött, kórházak, megyei hatóságok, városi hatóságok és községek, erdészeti hivatalok, zárdák, pékek, mészárosok, hentesek és magánosok kéretnek szives figyelmüket a nemrég feltalált mérgegmentes „Fuchsol-vegykészítményre“ fordítani.

„FUCHSOL“ kipuhtítja az összes rágóállatokat és pedig, patkányokat, házi- és mezei egereket, emberekre és házi állatokra való veszély nélkül.

„FUCHSOL“ kipuhtítja az összes férgek, ugymint poloskát, böhát, muszkát, molyt stb. a fajzattal együtt.

MINDEN állatnemnek egy külön szer. Megrendelhető vidéki városokban. gyógyszerészeknél és fűszerkereskedőknél.

Aradon kapható: Steinitzer N., Hegedüs Gyula, Braun N. A., Fejér Gyula, Vojtek és Welcz és Krausz Elemér és Társai uraknál, valamint az összes droguerikban. — Ahol nem kapható közvetlenül szállít.

„FUCHSOL“ vegyi-laboratorium

Ujházy Árpád és Társai

POZSONY, Vörösmarty-utca 7. 1601

Törvényesen védett

APRÓ HIRDETÉSEK.**כשר Kókuszszsír**

használható főzésnél, sütésnél vaj, ludzsír helyett. Otkilós postadobozzal utánpótlással & koronáért bárhová bérmentve küld: Klein Regina, Tolcsva. 1571

Hegyi bor eladás.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy gyoroki és kuvini boraimat a következőleg árusítom: Fehér bor literje 56, 60, 64 és 72 fillér. Schiller bor literje 60, 64, 72 fillér. Vörösbör literje 1 kor. 20 fillér. Tisztelettel Berán Antal, Szabadság-tér 20. 1584

Magános hivatalnoknő

keres teljes ellátást és lakást egyedül álló nőnél, esetleg magányos házaspárnál. Ajánlatok „Hivatalnoknő” jelige alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 1668

Jég

kapható havi bérletben házhoz szállítva Petöfi-u. 7/b. sz. Telefon 199. szám. 1507

Hintó eladó.

Igen jó karban levő, könnyű fedeles hintó és egy keveset használt hornok-futó kocsit jutányosan eladó. Erzsébet királyné-körut, az ipartestülettel szemben. Olasz Lajos, kocsigyártó.

A mezőhegyesi cukorgyárban

egy vizsgázott

mozdony vezető

a répaszállítás tartamára

felvétetik.

Pályázatok azonnal beadandók. Cukorgyári igazgatóság Mezőhegyes. 1667

Deák Ferencz-utca 36. szám alatt

3 utczai és több

udvari lakás

november 1-től

kiadó.

Bővebbet: Frick József építésznél Atila tér 3 szám. 1670

Üzlet eladás.

Egy már évek óta fenálló fűszer és csemege

sarok üzlet,

dohánytözsdevel, italmérési joggal, szép forgalom, más vállalkozás miatt

azonnal eladó.

Bővebb felvilágosítást ad Könyig Lipót, Lippa. 1662

Kitünő mellékkeresetet

találhatnak hölgyek és urak, akik ismerőseik körében az én különleges kávé, thea, rum és szivarkáimat ajánlják.

Leon Bravo, Hamburg 14.

Magyar levelekre is azonnal válaszolunk. 1654

Iroda-szolga,

ki magyarul és németül tud, azonnali belépésre

kerestetik.

Írásbeli ajánlatok bizonyítványmásolatokkal felszerelve az alulirt céghez intézendők.

Ugyanott

felvétetik egy kádármester,

aki a hordómunkák minden ágában teljesen jártas.

Goldschmidt Mihály

Aradon. 1666

Krausz Elemér és Társai

Drogueria „A Vörös Kereszthez”

Arad, Andrassy-tér 20 sz.

az udvarban.

507. Városi és megyei telefon szám 507.

Van szerencsénk tisztelettel értesíteni a nagyérdemű közönséget, hogy Drogueria- és illatszer üzletünket

ugyannezen ház udvarába helyeztük át.

Üzleti kiadásaink tetemes kisebbedése által azon kellemes helyzetbe jutottunk, hogy elsőrendű és legjobb minőségű árucikkeinket a legolcsóbb és legjutányosabb áron bocsáthatjuk a tisztelt közönség rendelkezésére.

Minden rendelés, akár személyesen, akár telefon útján, a leggyorsabban expediáltatik és kívánatra házhoz szállítatik.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kéri

Krausz Elemér és társai.

1421

Veszek zálogcédulákat.

DEUTSCH IZIDOR

órás és ékszerész

ARAD, TEMPLOM-UTCZA

Minorita-palota.

Arad legolcsóbb bevásárlási forrása

órák és ékszerekben.

Kézpénzért a legmagasabb árban vesz vagy más új tárgyakra becserél mindenféle drágaköveket, arany-, ezüsttárgyakat, jó vagy tört állapotban.

TELEFON 438. 1431

Veszek zálogcédulákat.

Egy

nagyobb vidéki városban

egy jó forgalmu, szépen berendezett

mészárszék

és hentes-üzlet

családi ügyek miatt

eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban. 1660

Kiadó

üzlethelyiségek.

A Boros Béni-téren (buza-tér)

9. h. szám 1671

alatt épülő házban november hó elsejére

3 üzlethelyiség

és egy

udvari lakás

kiadó.

Értakezhetni Schill József főjegyzőnél Aradon a megyeházán.

Glück József

szobafestő és mázoló

Arad, József főherceg-ut 7. szám.

Elvállal

szobafestő, szobakárpítózó, könnyű súlyu dombormű diszítési és mindennemű mázolás munkálatokat a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig.

Továbbá ablakok üvegfestési utánzatu diszítését

és lakások féreg (poloska) mentessé tételét.

Nagy választék bel és külföldi (angol, német és francia) kárpitokban, dombormű diszekben és üveg festés kiváló tisztelettel

utánzatu mintákban. — A nagyérdemű közönség becses megbízását kéri

Glück József.